Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentsed versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

►B

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2012/34/EL,

21. november 2012,

millega luuakse ühtne Euroopa raudteepiirkond

(uuesti sõnastatud)

(EMPs kohaldatav tekst)

(ELT L 343, 14.12.2012, lk 32)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
►M1	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2016/2370, 14. detsember 2016	L 352	1	23.12.2016
►M2	Komisjoni delegeeritud otsus (EL) 2017/2075, 4. september 2017	L 295	69	14.11.2017

Parandatud:

►C1 Parandus, ELT L 67, 12.3.2015, lk 32 (2012/34/EL)

▼B

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2012/34/EL,

21. november 2012,

millega luuakse ühtne Euroopa raudteepiirkond

(uuesti sõnastatud)

(EMPs kohaldatav tekst)

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Sisu ja reguleerimisala

1. Käesoleva direktiiviga kehtestatakse:

a) raudteeinfrastruktuuri majandamise ja liikmesriigis asutatud või asutatavate raudteeveo-ettevõtjate raudteevedude suhtes kohaldatavad eeskirjad (II peatükk);

b) kriteeriumid, mida liikmesriigid kohaldavad liidus registreeritud või registreeritavale raudteeveo-ettevõtjatele tegevuslubade väljaandmise, pikendamise või muutmise suhtes (III peatükk);

c) raudteeinfrastruktuuri kasutustasude kehtestamise ja kogumise ning raudteeinfrastruktuuri läbilaskevõime jaotamise põhimõtted ja menetlused (IV peatükk).

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse raudteeinfrastruktuuri kasutamisel riigisisesteks ja rahvusvahelisteks raudteevedudeks.

Artikkel 2

Erandid reguleerimisalast

1. II peatükki ei kohaldata raudteeveo-ettevõtjate suhtes, kes teenindavad üksnes linna- või linnalähiliine või piirkondlikke liine autonoomsetel kohalikel või piirkondlikel võrgustikel, mis on ette nähtud veoteenuste osutamiseks raudteeinfrastruktuuris, või võrgustikel, mis on ette nähtud ainult linna- või linnalähiliinide teenindamiseks.

Erandina esimesest lõigust kohaldatakse artikleid 4 ja 5, kui kõnealune raudteeveo-ettevõtja on teise sellise ettevõtja või üksuse otsese või kaudse kontrolli all, kes osutab muid raudteeveoteenuseid kui linna- või linnalähiliinide või piirkondlike liinide teenindamine või kombineerib selliseid teenuseid teiste teenustega. Samuti kohaldatakse artiklit 6 kõnealusele raudteeveo-ettevõtjale tema seotuse tõttu ettevõtja või üksusega, kes teda otseselt või kaudselt kontrollib.

2. Liikmesriigid võivad III peatüki reguleerimisalast välja jätta:

a) ettevõtjad, kes osutavad raudtee-reisijateveo teenuseid ainult kohalikus ja piirkondlikus autonoomses raudteeinfrastruktuuris;

▼B

b) ettevõtjad, kes osutavad raudtee-reisijateveo teenuseid üksnes linna- ja linnalähiliinidel;

c) ettevõtjad, kes osutavad üksnes piirkondlikke raudtee-kaubaveoteenuseid;

d) ettevõtjad, kes osutavad kaubaveoteenuseid raudteeinfrastruktuuris, mis on eraomandis ning mis on ette nähtud ainult infrastruktuuri omaniku oma kaubavedudeks.

▼M1

3. Liikmesriigid võivad artiklite 7, 7a, 7b, 7c, 7d, 8 ja 13 ning IV peatüki reguleerimisalast välja jätta:

▼B

a) autonoomsed kohalikud ja piirkondlikud võrgustikud, mis on ette nähtud reisijateveo teenuste osutamiseks raudteeinfrastruktuuris;

b) võrgustikud, mis on ette nähtud üksnes raudtee-reisijateveo teenuste osutamiseks linna- ja linnalähiliinidel;

c) piirkondlikud võrgustikud, mida kasutab piirkondlikeks kaubavedudeks üksnes raudteeveo-ettevõtja, kes ei kuulu lõike 1 reguleerimisalasse, kuni kõnealuse võrgustiku läbilaskevõimet soovib kasutada ka mõni teine taotleja;

d) eraomandis olev raudteeinfrastruktuur, mis on ette nähtud üksnes infrastruktuuri omaniku oma kaubavedudeks.

▼M1

3a. Liikmesriigid võivad artiklite 7, 7a, 7b, 7c, 7d ja 8 kohaldamisalast välja jätta:

kohalikud vähese liiklustihedusega kuni 100 km pikkused raudteeliinid, mida kasutatakse kaubavedudeks põhiliini ning nendel liinidel paiknevate saadetise lähte- ja sihtpunktide vahel, tingimusel et neid liine majandavad muud üksused kui peamine raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ja et a) neid liine kasutab üksainus kaubaveoettevõtja või b) nendel liinidel täidab põhiülesandeid asutus, mis ei ole ühegi raudteeveo-ettevõtja kontrolli all. Üheainsa kaubaveoettevõtja puhul võivad liikmesriigid vabastada selle ka IV peatüki kohaldamisest, kuni läbilaskevõime kasutamist soovib mõni teine taotleja. Samuti võib käesolevat lõiget kohaldada juhul, kui liini kasutatakse piiratud ulatuses ka reisijateveoteenusteks. Liikmesriigid teavitavad komisjoni oma kavatsusest mitte kohaldada sellistele liinidele artikleid 7, 7a, 7b, 7c, 7d ja 8.

3b. Liikmesriigid võivad artiklite 7, 7a, 7b, 7c ja 7d kohaldamisalast välja jätta:

piirkondlikud vähese liiklustihedusega võrgustikud, mida majandab muu üksus kui peamine raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ja mida kasutatakse piirkondlike reisijateveoteenuste pakkumiseks üheainsa raudteeveo-ettevõtja poolt, kes ei ole asjaomase liikmesriigi valitsev raudteeveo-ettevõtja, kuni esitatakse taotlus selle võrgustiku reisijateveo läbilaskevõime kasutamiseks ning tingimusel, et kõnealune raudteeveo-ettevõtja on sõltumatu kõigist kaubavedudega tegelevatest raudteeveo-ettevõtjatest. Samuti võib käesolevat lõiget kohaldada juhul, kui liini kasutatakse piiratud ulatuses ka kaubaveoteenusteks. Liikmesriigid teavitavad komisjoni oma kavatsusest mitte kohaldada sellistele liinidele artikleid 7, 7a, 7b, 7c ja 7d.

▼M1

4. Ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist, võivad liikmesriigid artikli 8 lõike 3 kohaldamisalast välja jätta kohaliku ja piirkondliku raudteeinfrastruktuuri, mis ei ole raudteeturu toimimise seisukohast strateegilise tähtsusega, ning artiklite 7, 7a ja 7c ning IV peatüki kohaldamisalast välja jätta kohaliku raudteeinfrastruktuuri, mis ei ole raudteeturu toimimise seisukohast strateegilise tähtsusega. Liikmesriigid teavitavad komisjoni oma kavatsusest kõnealustele raudteeinfrastruktuuridele erand teha. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et otsustada, kas selliseid raudteeinfrastruktuure saab pidada strateegilise tähtsuseta infrastruktuurideks. Seda tehes võtab komisjon arvesse asjaomaste raudteeliinide pikkust, kasutustaset ja liikluse mahtu, mida selline otsus võib mõjutada. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

▼B

5. Liikmesriigid võivad artikli 31 lõike 5 reguleerimisalast jätta välja sõidukid, mis liiklevad või on kavandatud liiklema liikmesriigi ja kolmandate riikide vahelises võrgustikus, mille rööpmevahe erineb liidu peamise raudteevõrgustiku omast.

6. Liikmesriigid võivad määrata artikli 43 lõikes 2, VI lisa punkti 2 alapunktis b ja VII lisa punktides 3, 4 ja 5 osutatust erinevad läbilaskevõime jaotamise graafiku ajavahemikud ja koostamise tähtajad, juhul kui rahvusvaheliste rongiliinide kehtestamisel koostöös kolmandate riikide raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjatega võrgustikus, mille rööpmevahe erineb liidu peamise raudteevõrgustiku omast, on oluline mõju läbilaskevõime jaotamise graafikule üldiselt.

7. Liikmesriigid võivad otsustada, et kasutustasude määramise raamistik ja sellekohased eeskirjad, mida kohaldatakse rahvusvahelistele kolmandatesse riikidesse suunduvatele või sealt saabuvatele kaubaveoteenustele, mida osutatakse võrgustikus, mille rööpmelaius erineb liidu peamise raudteevõrgustiku omast, avaldatakse muudes dokumentides ja erineva tähtajaga, kui artikli 29 lõikes 1 sätestatud, kui seda on vaja ausa konkurentsi tagamiseks.

8. Liikmesriigid võivad IV peatüki reguleerimisalast välja jätta raudteeinfrastruktuuri, mille rööpmevahe erineb liidu peamise raudteevõrgustiku omast ja mis ühendab liikmesriigi ja kolmanda riigi piiriäärseid jaamu.

▼M1

8a. Kümne aasta jooksul alates 24. detsembrist 2016 võivad liikmesriigid jätta käesoleva direktiivi II ja IV peatüki (välja arvatud artiklid 10, 13 ja 56) kohaldamisalast välja kuni 500 km pikkused isoleeritud raudteeliinid, mille rööpmevahe erineb riigisisese peamise raudteevõrgustiku omast ja mis on ühenduses kolmanda riigiga, kus liidu raudteealaseid õigusakte ei kohaldata, ja mida majandab peamise riigisisese võrgustiku omast erinev raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja. II peatüki kohaldamisest võib teha erandi raudteeveo-ettevõtjate suhtes, kes osutavad teenuseid üksnes sellistel raudteeliinidel.

Neid erandeid võib pikendada kuni viieaastaste ajavahemike kaupa. Hiljemalt 12 kuud enne erandi kehtivusaja lõppu teavitab erandit pikendada kavatsev liikmesriik sellest komisjoni. Komisjon analüüsib, kas esimeses lõigus sätestatud tingimused erandi tegemiseks on endiselt

▼M1

täidetud. Kui tingimused ei ole täidetud, võtab komisjon vastu rakendusaktid, millega otsustab erandi lõpetada. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

▼B

9. Käesolevat direktiivi ei kohaldata ettevõtjate suhtes, kelle majandustegevus piirdub üksnes maanteesõidukitele süstikrongiteenuse osutamisega merealuste tunnelite kaudu või vedudega, mille puhul piirdutakse maanteesõidukite vedamisega süstikrongiteenusena selliste tunnelite kaudu, välja arvatud artikli 6 lõiked 1 ja 4 ning artiklid 10, 11, 12 ja 28.

10. Liikmesriigid võivad II peatüki, välja arvatud artikkel 14, ning IV peatüki kohaldamisalast välja jätta raudteeteenuse, mida osutatakse liitu läbiva transiidina.

11. Liikmesriigid võivad artikli 32 lõike 4 kohaldamisalast välja jätta enne 1985. aastat kasutusele võetud rongid, mis ei ole varustatud Euroopa rongijuhtimissüsteemiga (ETCS) ja mida kasutatakse piirkondlike reisijateveo teenuste osutamiseks.

▼M1

12. Kui enne 16. juunit 2015 sõlmitud avaliku ja erasektori partnerluse puhul on sellise partnerluse erasektorit esindav pool ühtlasi raudteeveo-ettevõtja, kes vastutab raudtee-reisijateveoteenuste osutamise eest antud infrastruktuuris, võivad liikmesriigid sellise erasektorit esindava poole suhtes teha jätkuvalt erandi artiklite 7, 7a ja 7d kohaldamisest ning piirata reisijate pealetulemise ja mahaminemise õigust teenuste puhul, mida raudteeveo-ettevõtjad osutavad samas infrastruktuuris, kus osutab reisijateveoteenuseid avaliku ja erasektori partnerluse erasektorit esindav pool.

13. Eraomandis olevatele raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjatele, kes osalevad enne 24. detsembrit 2016 sõlmitud avaliku ja erasektori partnerluses ega saa avaliku sektori vahendeid, ei kohaldata artiklit 7d, tingimusel et raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja laenudest ja finantstagatistest ei saa otseselt või kaudselt kasu konkreetsed raudteeveo-ettevõtjad.

▼B

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „raudteeveo-ettevõtja” – vastavalt käesolevale direktiivile tegevusloa saanud avalik-õiguslik või eraõiguslik ettevõtja, kelle peamine tegevusala on osutada raudtee-kaubaveoteenuseid ja/või raudtee-reisijateveo teenuseid ja kes on kohustatud tagama veduriteenuse; see hõlmab ka ainult veduriteenust osutavaid ettevõtjaid;

▼M1

2) „raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja” – asutus või ettevõtja, kes vastutab raudteevõrgustikul raudteeinfrastruktuuri käitamise, hooldamise ja uuendamise ning samuti selle arendamises osalemise eest vastavalt liikmesriigi infrastruktuuri arendamise ja rahastamise üldise poliitika raames sätestatule;

▼M1

2a) „raudteeinfrastruktuuri arendamine” – võrgustiku kavandamine, finants- ja investeeringutealane kavandamine ning infrastruktuuri rajamine ja ajakohastamine;

2b) „raudteeinfrastruktuuri käitamine” – rongiliinide jaotamine, liiklusjuhtimine ja infrastruktuuri kasutustasude määramine;

2c) „raudteeinfrastruktuuri hooldamine” – olemasoleva infrastruktuuri seisukorra ja võimekuse säilitamiseks tehtavad tööd;

2d) „raudteeinfrastruktuuri uuendamine” – olemasoleva infrastruktuuri ulatuslik asendamine, mis ei muuda infrastruktuuri üldist toimivust;

2e) „raudteeinfrastruktuuri ajakohastamine” – olemasoleva infrastruktuuri ulatuslik muutmine, mis parandab selle üldist toimivust;

2f) raudteeinfrastruktuuri majandamise „põhiülesanded” – otsuste tegemine rongiliinide jaotamise kohta, sealhulgas kättesaadavuse määratlemine ja hindamine ning individuaalsete rongiliinide jaotamine, ning otsuste tegemine infrastruktuuri kasutustasude kohta, sealhulgas kasutustasude kindlaksmääramine ja kogumine vastavalt liikmesriikide poolt artiklite 29 ja 39 kohaselt kehtestatud kasutustasude määramise korrale ja läbilaskevõime jaotamise korrale;

▼B

3) „raudteeinfrastruktuur” – I lisas loetletud elemendid;

4) „rahvusvaheline kaubaveoteenus” – veoteenus, mille puhul rong ületab vähemalt ühe liikmesriigi piiri; rong võib olla teisega haagitud ja/või vaguniteks jagatud ning selle eri vagunitel võib olla erinev lähte- ja sihtkoht, tingimusel et kõik vagunid ületavad vähemalt ühe piiri;

5) „rahvusvaheline reisijateveo teenus” – reisijateveo teenus, mille puhul rong ületab vähemalt ühe liikmesriigi piiri ning mille peamine eesmärk on reisijate vedu erinevates liikmesriikides asuvate jaamade vahel; rong võib olla teisega haagitud ja/või vaguniteks jagatud ning selle eri vagunitel võib olla erinev lähte- ja sihtkoht, tingimusel et kõik vagunid ületavad vähemalt ühe piiri;

6) „linna- ja linnalähiliinid” – veoteenused, mille peamine eesmärk on vastata linnakeskuse või linnastu, sealhulgas piiriülese linnastu ning kõnealuse keskuse või linnastu ja seda ümbritsevate piirkondade vahelise transpordi vajadustele;

7) „piirkondlikud liinid” – veoteenused, mille peamine eesmärk on vastata piirkonna, sealhulgas piiriülese piirkonna transpordivajadustele;

8) „transiit” – liidu territooriumi läbimine ilma kauba peale- või mahalaadimiseta ja/või ilma reisijate rongile tuleku või mahaminekuta liidu territooriumil;

▼B

9) „alternatiivne marsruut” – teine marsruut sama lähtekoha ja sihtkoha vahel, kui raudteeveo-ettevõtja poolt osutatavate asjaomaste kauba- või reisijateveo teenuste osutamise kaks marsruuti on vastastikku asendatavad;

10) „otstarbekas alternatiiv” – juurdepääs teisele teenindusrajatisele, mis on raudteeveo-ettevõtjale majanduslikult vastuvõetav ja võimaldab tal osutada asjaomaseid kauba- või reisijateveo teenuseid;

11) „teenindusrajatis” – rajatis, sealhulgas maapind, ehitis ja seadmed, mis on tervenisti või osaliselt rajatud spetsiaalselt selleks, et võimaldada ühe või mitme II lisa punktides 2–4 osutatud teenuse osutamist;

12) „teenindusrajatise käitaja” – avalik-õiguslik või eraõiguslik isik, kes on vastutav ühe või mitme teenindusrajatise juhtimise või ühe või mitme II lisa punktides 2–4 osutatud teenuse osutamise eest raudteeveo-ettevõtjatele;

13) „piiriülene leping” – kahe või enama liikmesriigi või liikmesriigi ja kolmanda riigi vahel piiriülese raudteeveo hõlbustamiseks sõlmitud leping;

14) „tegevusluba” – tegevusluba väljaandva asutuse poolt ettevõtjale antud luba, millega tunnistatakse ettevõtja suutlikkust osutada raudteeveoteenuseid raudteeveo-ettevõtjana; kõnealune suutlikkus võib piirduda eriomaste teenuseliikide osutamisega;

15) „tegevusluba väljaandev asutus” – asutus, mille ülesandeks on tegevuslubade väljaandmine liikmesriigis;

16) „leping” – kokkulepe või, *mutatis mutandis*, haldusmeetmete raames kehtestatud kord;

17) „mõistlik kasum” – omakapitali tootlus, milles võetakse arvesse riski (sealhulgas tulude osas), mis teenindusrajatise käitajale kaasneb, või selle puudumist, ning mis on kooskõlas majandusharu viimaste aastate keskmise näitajaga;

18) „jaotamine” – raudteeinfrastruktuuri läbilaskevõime jaotamine raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja poolt;

19) „taotleja” – raudteeveo-ettevõtja, rahvusvaheline raudteeveo-ettevõtjate rühmitus või muu füüsiline või juriidiline isik, nagu määrusele (EÜ) nr 1370/2007 vastavad pädevad asutused ning vedajad, kaubasaatjad ja kombineeritud veoteenuseid osutavad ettevõtjad, kellel on avalike teenuste osutamisega seonduv või ärihuvi infrastruktuuri läbilaskevõime omandamiseks;

20) „ülekoormatud infrastruktuur” – infrastruktuuri osa, mille puhul nõudlust infrastruktuuri läbilaskevõime järele ei ole teatavatel ajavahemikel võimalik rahuldada ka pärast erinevate läbilaskevõime taotluste kooskõlastamist;

21) „läbilaskevõime suurendamise kava” – meede või rida meetmeid koos rakendamise ajakavaga, et leevendada läbilaskevõime piiranguid, mis viisid infrastruktuuri osa ülekoormatud infrastruktuuriks tunnistamiseni;

▼B

22) „kooskõlastamine” – menetlus, mille käigus raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ja taotlejad püüavad lahendada olukordi, kus infrastruktuuri läbilaskevõime taotlused ei ole omavahel kooskõlas;

23) „raamkokkulepe” – õiguslikult siduv avalik-õiguslik või eraõiguslik üldkokkulepe, millega määratakse kindlaks taotleja ja raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja õigused ja kohustused seoses jaotatava infrastruktuuri läbilaskevõimega ning tasudega pikemaks ajaks kui üks liiklusgraafikuperiood;

24) „infrastruktuuri läbilaskevõime” – taotletud rongiliinide teatava ajavahemiku jooksul teatavale infrastruktuuri osale paigutamise potentsiaal;

25) „võrgustik” – kogu raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja majandatav raudteeinfrastruktuur;

26) „võrgustiku teadaanne” – teade, milles esitatakse kasutustasude määramise ning läbilaskevõime jaotamise skeemidega seotud üksikasjalikud üldeeskirjad, tähtajad, menetlused ja kriteeriumid, sealhulgas muu teave, mis on raudteeinfrastruktuuri läbilaskevõime taotlemiseks vajalik;

27) „rongiliin” – infrastruktuuri läbilaskevõime, mis on vajalik rongi liikumiseks ühest punktist teise teatava ajavahemiku jooksul;

28) „liiklusgraafik” – andmed kõikide kavandatud rongi- ja veeremiliikumiste kohta, mis liiklusgraafikuperioodil asjasse puutuval infrastruktuuril toimuvad;

29) „seisutee” – manöövritee, mis on eraldi ette nähtud raudteeveeremi ajutiseks hoidmiseks kahe tööülesande täitmise vahelisel ajal;

30) „baashooldus” – töö, mida ei tehta rutiinselt igapäevase tegevuse käigus ja mille jaoks tuleb sõiduk kasutusest eemaldada;

▼M1

31) „vertikaalselt integreeritud ettevõtja” – ettevõtja, kelle puhul nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 ([1]) tähenduses on tegemist:

a) raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjaga, kelle üle omab kontrolli ettevõtja, kes omab ühtlasi kontrolli ühe või mitme raudteeveo-ettevõtja üle, kes osutavad raudteeveoteenuseid raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja võrgustikus;

b) raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjaga, kelle üle omab kontrolli üks või mitu raudteeveo-ettevõtjat, kes osutavad raudteeveoteenuseid raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja võrgustikus, või

c) raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjaga, kes omab kontrolli ühe või mitme raudteeveo-ettevõtja üle, kes osutavad raudteeveoteenuseid raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja võrgustikus.

See tähendab ka ettevõtjat, mis koosneb eraldiseisvatest osakondadest, sealhulgas raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjast ning ühest või mitmest transporditeenuseid osutavast osakonnast, mis ei ole eraldi juriidilised isikud.

([1]) Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinemismäärus) (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1).

▼M1

Kui raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ja raudteeveo-ettevõtja on üksteisest täiesti sõltumatud, kuid mõlema üle teostab otsest kontrolli liikmesriik ilma vahetasandi üksuseta, siis ei peeta neid vertikaalselt integreeritud ettevõtjaks käesoleva direktiivi tähenduses;

32) „avaliku ja erasektori partnerlus” – avaliku sektori asutuste ning ühe või mitme sellise ettevõtja, kes ei ole liikmesriigi peamine raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja, vaheline siduv kokkulepe, mille kohaselt ettevõtjad osaliselt või täielikult ehitavad ja/või rahastavad raudteeinfrastruktuuri ja/või saavad õiguse täita punktis 2 loetletud ülesandeid eelnevalt kindlaks määratud ajavahemiku jooksul. Kõnealune kokkulepe võib olla mis tahes õiguslikult siduvas vormis, nagu on ette nähtud liikmesriigi õigusaktidega;

33) „juhatus” – ettevõtja kõrgem üksus, mis täidab juhtimis- ja haldusülesandeid ning vastutab ettevõtte igapäevase juhtimise eest ja annab selle kohta aru;

34) „järelevalvenõukogu” – ettevõtja kõrgeim üksus, mis täidab järelevalveülesandeid, sealhulgas teostab kontrolli juhatuse ja ettevõtet puudutavate üldstrateegiliste otsuste üle;

35) „otsepilet” – pilet või piletid, mis tõendavad veolepingu olemasolu, mis on sõlmitud järjestikusteks raudteeveoteenusteks, mida osutab üks või mitu raudteeveo-ettevõtjat;

36) „kiirreisirongiteenused” – reisirongiteenused, mida osutatakse vahepeatusteta kahe koha vahel, mille vahemaa on üle 200 km, spetsiaalselt ehitatud kiirraudteel, mis võimaldab üldiselt vähemalt 250 km/h suurust kiirust ja mis keskmiselt toimivad sellise kiirusega.

▼B

II PEATÜKK

LIIDU RAUDTEEDE ARENDAMINE

1. JAGU

Majandamise sõltumatus

Artikkel 4

Raudteeveo-ettevõtjate ja raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate sõltumatus

1. Liikmesriigid tagavad, et majandamise, haldamise ning haldus-, majandus- ja raamatupidamisküsimuste sisekontrolli osas oleksid otse või kaudselt liikmesriikidele kuuluvad või nende otsese või kaudse kontrolli all olevad raudteeveo-ettevõtjad sõltumatud, mis tähendab, et eelkõige nende varad, eelarve ja raamatupidamine on riigi omadest lahus.

2. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad järgivad liikmesriikide kehtestatud kasutustasude määramise ja läbilaskevõime jaotamise raamistikku ning eriomaseid eeskirju, vastutades samas enda majandamise, haldamise ja sisekontrolli eest.

▼B

Artikkel 5

Raudteeveo-ettevõtjate majandamine vastavalt äripõhimõtetele

1. Liikmesriigid võimaldavad raudteeveo-ettevõtjatel kohandada oma tegevust turunõuetega ja korraldada seda juhtorganite vastutusel, et osutada tõhusaid ja asjakohaseid teenuseid nõutavale teeninduskvaliteedile vastava madalaima võimaliku hinna eest.

Raudteeveo-ettevõtjaid majandatakse olenemata nende omandivormist kooskõlas äriühingute suhtes kohaldatavate põhimõtetega. See kehtib ka neile liikmesriikide poolt kehtestatud avaliku teenindamise kohustuse ja riigi pädevate asutustega sõlmitud avaliku teenindamise lepingute kohta.

2. Raudteeveo-ettevõtjad koostavad oma äriplaani, sealhulgas investeerimis- ja rahastamiskavad. Kõnealuste kavade eesmärk on saavutada ettevõtja finantstasakaal ja muud tehnilise, äri- ja finantsjuhtimise eesmärgid; samuti esitavad nad kõnealuste eesmärkide saavutamise viisi.

3. Raudteeveo-ettevõtjal peab seoses liikmesriigi välja antud üldiste poliitiliste suunistega ja võttes arvesse riiklikke kavu ja lepinguid (mis võivad olla mitmeaastased), sealhulgas investeerimis- ja rahastamiskavu, olema eelkõige õigus:

a) luua oma sisestruktuur, ilma et see piiraks artiklite 7, 29 ja 39 kohaldamist;

b) kontrollida teenuste osutamist ja turustamist ning määrata kindlaks nende hinnad;

c) teha otsuseid töötajate, varade ja hangete kohta;

d) laiendada oma turuosa, töötada välja uusi tehnoloogialahendusi ja teenuseid ning võtta kasutusele uuenduslikke juhtimisviise;

e) alustada uut tegevust raudteega seotud valdkondades.

Käesolev lõige ei piira määruse (EÜ) nr 1370/2007 kohaldamist.

4. Erandina lõikest 3 võivad riigile või riigi kontrolli alla kuuluvate raudteeveo-ettevõtjate aktsionärid ette näha, et suuremate ettevõtte juhtimist puudutavate otsuste vastuvõtmiseks on nõutav nende eelnev heakskiit samamoodi, nagu seda saavad siseriikliku äriühinguõiguse kohaselt teha eraõiguslike aktsiaseltside aktsionärid. Käesoleva artikli sätted ei piira liikmesriikide äriühinguõiguse kohaselt järelevalveasutustele juhtorgani liikmete määramise suhtes antud õigusi.

▼B

2. JAGU

Infrastruktuuri majandamise, vedude ja eri veoliikide lahusus

Artikkel 6

Raamatupidamisarvestuste lahusus

1. Liikmesriigid tagavad, et koostatakse ja avaldatakse eraldi kasumiaruanded ning bilanss nii raudteeveo-ettevõtjate osutatavate veoteenustega kui ka raudteeinfrastruktuuri majandamisega seotud äritegevuse kohta. Ühele nimetatud tegevusaladest makstud riiklikke vahendeid ei või teisele üle kanda.

▼M1

2. Käesoleva artikli kohaldamisel nõuavad liikmesriigid, kes kohaldavad artikli 7a lõiget 3, et ettevõtja koosneks eraldiseisvatest osakondadest, millel ei ole nimetatud ettevõtjast eraldiseisvat juriidilise isiku staatust.

▼B

3. Liikmesriigid tagavad, et koostatakse ja avaldatakse eraldi kasumiaruanded ning bilanss nii raudtee-kaubaveoteenuste kui ka reisijateveo teenuste osutamisega seotud äritegevuse kohta. Veoteenuste kui avalike teenuste osutamiseks makstud riiklikud vahendid näidatakse eraldi määruse (EÜ) nr 1370/2007 artikli 7 kohaselt asjaomases raamatupidamisarvestuses ja neid ei või üle kanda tegevusele, mis on seotud muude veoteenuste osutamisega või muu äritegevusega.

4. Lõigetes 1 ja 3 osutatud eri tegevusalade raamatupidamisarvestus peab võimaldama kontrollida, et järgitakse keeldu kanda ühele tegevusalale makstud riiklikke vahendeid üle teisele tegevusalale, ning samuti kontrollida infrastruktuuri kasutustasudest saadud tulu ja muu majandustegevuse ülejääkide kasutamist.

▼M1

Artikkel 7

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja sõltumatus

1. Liikmesriigid tagavad, et raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja vastutab võrgustiku käitamise, hooldamise ja uuendamise eest ning et talle on tehtud ülesandeks selle võrgustiku raudteeinfrastruktuuri arendamine vastavalt siseriiklikule õigusele.

Liikmesriigid tagavad, et mitte ükski vertikaalselt integreeritud ettevõtja muudest juriidilistest üksustest ei avalda raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja võetavatele otsustele põhiülesannete osas otsustavat mõju.

Liikmesriigid tagavad, et raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja järelevalvenõukogu ja juhatuse liikmed ja neile vahetult alluvad juhtivtöötajad tegutsevad mittediskrimineerival viisil ja et nende erapooletust ei mõjuta huvide konflikt.

▼M1

2. Liikmesriigid tagavad, et raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja on asutatud õiguslikult eraldiseisvana mis tahes raudteeveo-ettevõtjast ning vertikaalselt integreeritud ettevõtja puhul tema mis tahes muudest juriidilistest üksustest.

3. Liikmesriigid tagavad, et samad isikud ei saa ühel ajal olla nimetatud või töötada kui:

a) raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ja raudteeveo-ettevõtja juhatuse liikmed;

b) põhiülesandeid käsitlevate otsuste tegemise eest vastutavad isikud ja raudteeveo-ettevõtja juhatuse liikmed;

c) järelevalvenõukogu olemasolu korral raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ja raudteeveo-ettevõtja järelevalvenõukogu liikmed;

d) vertikaalselt integreeritud ettevõtja osaks oleva ja nii raudteeveo-ettevõtjat kui ka raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjat kontrolliva ettevõtja järelevalvenõukogu liikmed ja selle raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja juhatuse liikmed.

4. Vertikaalselt integreeritud ettevõtja puhul ei tohi raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja juhatuse liikmed ja põhiülesandeid käsitlevate otsuste tegemise eest vastutavad isikud saada üheltki muult vertikaalselt integreeritud ettevõtja juriidiliselt üksuselt töötulemustel põhinevat töötasu ega preemiaid, mis on peamiselt seotud konkreetse raudteeveo-ettevõtja finantstulemustega. Neile võib siiski pakkuda stiimuleid, mis on seotud raudteesüsteemi üldise toimivusega.

5. Kui vertikaalselt integreeritud ettevõtja osaks olevatel erinevatel üksustel on ühised informatsioonisüsteemid, antakse juurdepääs põhiülesannetega seotud tundlikule teabele üksnes raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja volitatud töötajatele. Tundlikku teavet ei edastata muudele vertikaalselt integreeritud ettevõtja üksustele.

6. Käesoleva artikli lõike 1 sätted ei piira liikmesriikide otsustusõigust seoses raudteeinfrastruktuuri arendamise ja rahastamisega ega liikmesriikide pädevust seoses raudteeinfrastruktuuri finantseerimise ja kasutustasude määramisega ning läbilaskevõime jaotamisega, nagu on määratletud artikli 4 lõikes 2 ning artiklites 8, 29 ja 39.

Artikkel 7a

Põhiülesannete sõltumatus

1. Liikmesriigid tagavad, et raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja on põhiülesannete täitmisel organisatsiooniliselt ja otsuste tegemisel sõltumatu artikli 4 lõikes 2 ning artiklites 29 ja 39 sätestatud ulatuses.

2. Lõike 1 kohaldamiseks tagavad liikmesriigid eelkõige järgmise:

a) raudteeveo-ettevõtja ega ükski muu juriidiline isik ei avalda raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjale otsustavat mõju põhiülesannete osas, ilma et see piiraks liikmesriikide rolli seoses kasutustasude määramise korra ja läbilaskevõime jaotamise korraga ning konkreetse kasutustasude määramise reeglitega vastavalt artiklitele 29 ja 39;

▼M1

b) raudteeveo-ettevõtjal või mis tahes muul vertikaalselt integreeritud ettevõtja juriidilisel üksusel ei ole otsustavat mõju põhiülesandeid käsitlevaid otsuseid tegevate isikute ametisse nimetamise ja ametist vabastamise üle;

c) põhiülesannete eest vastutavate isikute liikuvus ei tekita huvide konflikti.

3. Liikmesriigid võivad otsustada, et infrastruktuuri kasutustasude määramise ja rongiliinide jaotamisega tegelevad vastavalt kasutustasude määramise asutus ja/või rongiliinide jaotamise asutus, mis on oma õigusliku vormi, organisatsioonilise ülesehituse ja otsustusprotsessi osas raudteeveo-ettevõtjatest sõltumatud. Sellisel juhul võivad liikmesriigid otsustada, et nad ei kohalda artikli 7 lõike 2 ja artikli 7 lõike 3 punktide c ja d sätteid.

Artikli 7 lõike 3 punkti a ja artikli 7 lõiget 4 kohaldatakse *mutatis mutandis* raudteeinfrastruktuuri majandamise ja raudteeveoteenuste osutamise eest vastutavate osakondade juhtide suhtes.

4. Käesoleva direktiivi raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja põhiülesandeid käsitlevaid sätteid kohaldatakse sõltumatu kasutustasude määramise ja/või rongiliinide jaotamise asutuse suhtes.

Artikkel 7b

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja erapooletus seoses liiklusjuhtimise ja hooldustööde kavandamisega

1. Liikmesriigid tagavad, et liiklusjuhtimise ja hooldustööde kavandamisega seotud ülesandeid täidetakse läbipaistvalt ja mittediskrimineerival viisil ning et neid ülesandeid käsitlevate otsuste vastuvõtmise eest vastutavad isikud ei ole huvide konfliktist mõjutatud.

2. Liiklusjuhtimise osas tagavad liikmesriigid, et raudteeveo-ettevõtjatel on neid puudutavate liikluse häirete korral täielik ja õigeaegne juurdepääs asjakohasele teabele. Kui raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja võimaldab täiendavat juurdepääsu liiklusjuhtimise protsessile, siis teeb ta seda asjaomaste raudteeveo-ettevõtjate jaoks läbipaistval ja mittediskrimineerival viisil.

3. Raudteeinfrastruktuuri ulatuslike hooldus- ja/või uuendustööde pikaajalise kavandamise puhul konsulteerib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja taotlejatega ja võtab väljendatud muresid parimal võimalikul viisil arvesse.

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja koostab hooldustööde ajakava mittediskrimineerival viisil.

Artikkel 7c

Allhanked ja raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ülesannete jagamine

1. Tingimusel et puudub huvide konflikt ja tagatud on tundliku äriteabe konfidentsiaalsus, võib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja:

▼M1

a) tellida ülesannete täitmise mõnelt teiselt üksuselt, tingimusel et viimane ei ole raudteeveo-ettevõtja, raudteeveo-ettevõtja üle kontrolli omav üksus ega ka üksus, kelle üle omab kontrolli raudteeveo-ettevõtja. Põhiülesandeid ei anta vertikaalselt integreeritud ettevõtja siseselt edasi ühelegi muule vertikaalselt integreeritud ettevõtja üksusele, välja arvatud juhul, kui selline üksus täidab ainult põhiülesandeid;

b) tellida raudteeinfrastruktuuri arendamise, hooldamise ja uuendamisega seotud tööd ja nendega seotud ülesannete täitmise raudteeveo-ettevõtjatelt või ettevõtjatelt, kes kontrollivad raudteeveo-ettevõtjat või kes on raudteeveo-ettevõtja kontrolli all.

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja säilitab järelevalveõiguse artikli 3 lõikes 2 kirjeldatud ülesannete täitmise üle ja kannab nende täitmise eest lõppvastutust. Põhiülesandeid täitev üksus peab vastama artiklites 7, 7a, 7b ja 7d sätestatud nõuetele.

2. Erandina artikli 7 lõikest 1 võivad raudteeinfrastruktuuri majandamise ülesandeid täita eri raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad, sealhulgas avaliku ja erasektori partnerluses osalejad, tingimusel et nad kõik täidavad artikli 7 lõigetes 2–6 ning artiklites 7a, 7b ja 7d sätestatud nõudeid ja vastutavad täielikult asjaomaste ülesannete täitmise eest.

3. Kui energiavarustusettevõtjale ei ole antud põhiülesandeid, vabastatakse ta raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjale kohaldatavate normide täitmisest, tingimusel et võrgustiku arendamist käsitlevate asjakohaste sätete, eelkõige artikli 8 täitmine on tagatud.

4. Reguleeriva asutuse või liikmesriigi määratud muu sõltumatu pädeva asutuse järelevalve all võib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja sõlmida koostöölepinguid ühe või mitme raudteeveo-ettevõtjaga, tehes seda mittediskrimineerival viisil ja pidades silmas klientidele kasu toomist näiteks läbi väiksemate kulude või parema toimivuse lepinguga hõlmatud võrgustiku osal.

Kõnealune asutus jälgib selliste lepingute täitmist ja annab põhjendatud juhul soovituse nende lõpetamiseks.

Artikkel 7d

Finantsläbipaistvus

1. Järgides liikmesriigis kohaldatavaid menetlusi, võib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja kasutada infrastruktuuri võrgu majandamisest saadavat tulu, sealhulgas riiklikke vahendeid, üksnes oma tegevuse rahastamiseks, sealhulgas oma laenude teenindamiseks. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja võib kasutada sellist tulu ka selleks, et maksta dividende ettevõtja omanikele, kelle hulka võivad kuuluda ka eraaktsionärid, kuid ei või kuuluda ettevõtjad, kes moodustavad vertikaalselt integreeritud ettevõtja osa ja kes teostavad kontrolli nii raudteeveo-ettevõtja kui ka kõnealuse raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja üle.

2. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad ei anna ei otse ega kaudselt laene raudteeveo-ettevõtjatele.

▼M1

3. Raudteeveo-ettevõtjad ei anna ei otse ega kaudselt laene raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjatele.

4. Vertikaalselt integreeritud ettevõtjasse kuuluvate juriidiliste isikute vahelisi laene antakse, makstakse välja ja teenindatakse üksnes turul valitseva intressimääraga ning tingimustel, mis vastavad asjaomase juriidilise isiku individuaalsele riskiprofiilile.

5. Enne 24. detsembrit 2016 antud vertikaalselt integreeritud ettevõtjasse kuuluvate juriidiliste isikute vahelised laenud kehtivad kuni nende tagasimaksetähtpäevani, tingimusel et laenulepingud on sõlmitud turul valitseva intressimääraga ning et need on reaalselt välja makstud ja neid reaalselt teenindatakse.

6. Vertikaalselt integreeritud ettevõtja muude juriidiliste isikute poolt raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjale pakutavad teenused põhinevad lepingutel ja nende eest tasutakse kas turuhindades või hindades, mis kajastavad tootmiskulusid ja mõistlikku kasumimarginaali.

7. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja poolt tasumisele kuuluvad võlakohustused tuleb selgelt lahus hoida vertikaalselt integreeritud ettevõtjasse kuuluvate muude juriidiliste isikute poolt tasumisele kuuluvatest võlakohustustest. Võlakohustusi tuleb teenindada üksteisest lahus. See ei takista võlakohustuse katteks lõppmakse tegemist vertikaalselt integreeritud ettevõtja osaks oleva ja nii raudteeveo-ettevõtjat kui ka raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjat kontrolliva ettevõtja või ettevõtja muu üksuse kaudu.

8. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ja vertikaalselt integreeritud ettevõtjasse kuuluvate muude juriidiliste isikute raamatupidamisarvestust peetakse viisil, mis tagab käesoleva artikli järgimise ning võimaldab eraldiseisvat raamatupidamisarvestust ning läbipaistvaid rahavooge ettevõtjas.

9. Vertikaalselt integreeritud ettevõtjas peab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja üksikasjalikku arvestust mis tahes äri- ja finantssuhete kohta sellesse ettevõtjasse kuuluvate muude juriidiliste isikutega.

10. Kui põhiülesandeid täidab kooskõlas artikli 7a lõikega 3 sõltumatu tasusid määrav ja/või läbilaskevõimet jaotav asutus ning liikmesriigid ei kohalda artikli 7 lõiget 2, kohaldatakse käesoleva artikli sätteid *mutatis mutandis*. Käesolevas artiklis sisalduvaid viiteid raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjale, raudteeveo-ettevõtjale ning vertikaalselt integreeritud ettevõtjasse kuuluvatele muudele juriidilistele isikutele käsitatakse viidetena ettevõtja vastavatele osakondadele. Käesolevas artiklis sätestatud nõuete täitmist kajastab ettevõtja vastavate osakondade eraldiseisev raamatupidamisarvestus.

Artikkel 7e

Koordineerimismehhanismid

Liikmesriigid tagavad asjakohaste koordineerimismehhanismide kehtestamise, et tagada nende peamiste raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate ja kõigi huvitatud raudteeveo-ettevõtjate ning samuti artikli 8 lõikes 3 osutatud taotlejate vaheline koordineerimine. Kui see on asjakohane, kutsutakse osalema raudtee-kaubaveo ja -reisijateveoteenuste kasutajate ning riiklike, piirkondlike või kohalike asutuste esindajad. Asjaomane reguleeriv asutus võib osaleda vaatlejana. Koordineerimine hõlmab muu hulgas järgmist:

a) taotlejate vajadused seoses raudteeinfrastruktuuri hooldamise ja läbilaskevõime arendamisega;

▼M1

b) artiklis 30 osutatud lepingutes sisalduvate kasutajakesksete tulemuslikkuse eesmärkide sisu ning artikli 30 lõikes 1 osutatud stiimulite sisu ja nende rakendamine;

c) artiklis 27 osutatud võrgustiku teadaande sisu ja rakendamine;

d) ühendvedude ja koostalitlusega seotud küsimused;

e) mis tahes muud küsimused, mis on seotud raudteeinfrastruktuurile juurdepääsu, raudteeinfrastruktuuri kasutamise tingimustega ja raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja teenuste kvaliteediga.

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja koostab ja avaldab huvitatud isikutega konsulteerides koordineerimise suunised. Koordineerimine toimub vähemalt kord aastas ja raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja avaldab oma veebisaidil ülevaate käesoleva artikli kohastest tegevustest.

Käesoleva artikli alusel toimuv koordineerimine ei piira taotlejate õigust esitada reguleerivale asutusele kaebus ega reguleeriva asutuse artiklis 56 osutatud õigusi.

Artikkel 7f

Euroopa raudtee-infrastruktuuriettevõtjate võrgustik

1. Eesmärgiga aidata kaasa tõhusate ja tulemuslike raudteeveoteenuste osutamisele liidus tagavad liikmesriigid, et nende peamised raudtee-infrastruktuuriettevõtjad osalevad ja teevad koostööd võrgustikus, mis tuleb korrapäraselt kokku, et:

a) arendada välja liidu raudteeinfrastruktuur,

b) toetada ühtse Euroopa raudteepiirkonna õigeaegset ja tõhusat rakendamist,

c) vahetada parimaid tavasid,

d) jälgida ja hinnata tulemuslikkust,

e) anda panus artiklis 15 osutatud turujärelevalve tegevusse,

f) käsitleda piiriüleseid kitsaskohti ja

g) arutada artiklite 37 ja 40 kohaldamist.

Punkti d kohaldamisel määrab võrgustik kindlaks ühised põhimõtted ja tegevused tulemuslikkuse ühetaoliseks jälgimiseks ja hindamiseks.

Käesoleva lõike kohane koordineerimine ei piira taotlejate õigust esitada reguleerivale asutusele kaebus ega reguleeriva asutuse artiklis 56 osutatud õigusi.

2. Komisjon on võrgustiku liige. Ta toetab võrgustiku tööd ning aitab koordineerimisele kaasa.

▼B

3. JAGU

Finantsolukorra parandamine

Artikkel 8

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja rahastamine

1. Liikmesriigid arendavad oma riigisisest raudteeinfrastruktuuri, võttes vajaduse korral arvesse liidu üldisi vajadusi, sealhulgas vajadust teha koostööd liiduga piirnevate kolmandate riikidega. Selleks avaldavad nad pärast huvitatud isikutega konsulteerimist hiljemalt 16. detsember 2014 raudteeinfrastruktuuri arendamise suunava strateegia, et täita raudteesüsteemi jätkusuutlikul rahastamisel põhinevaid tulevasi liikuvusvajadusi infrastruktuuri hooldamise, uuendamise ja arendamise osas. Kõnealune strateegia hõlmab vähemalt viieaastast ajavahemikku ja on pikendatav.

2. Võttes nõuetekohaselt arvesse ELi toimimise lepingu artikleid 93, 107 ja 108, võivad liikmesriigid rahastada ka raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjat vastavalt tema artikli 3 punktis 2 osutatud ülesannetele, raudteeinfrastruktuuri suurusele ja finantsnõuetele eelkõige selleks, et katta uusi investeeringuid. Liikmesriik võib otsustada rahastada kõnealuseid kulutusi muudest vahenditest kui otsene riigipoolne rahastamine. Igal juhul peavad liikmesriigid täitma käesoleva artikli lõikes 4 osutatud nõudeid.

3. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja võtab vastu asjaomase liikmesriigi määratud üldise poliitika raames ning lõikes 1 osutatud strateegiat ja lõikes 2 osutatud liikmesriigipoolset rahastamist arvestades äriplaani, mis sisaldab investeerimis- ja rahastamiskavu. Äriplaan peab tagama infrastruktuuri optimaalse ja tõhusa kasutamise, kättesaadavaks tegemise ja arendamise ning kindlustama kõnealuste eesmärkide saavutamiseks vajaliku rahalise tasakaalu ja vahendid. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja tagab, et teadaolevatel taotlejatel ning soovi korral võimalikel taotlejatel on juurdepääs asjakohasele teabele ja neile antakse võimalus väljendada oma seisukohti äriplaani sisu kohta infrastruktuurile juurdepääsu ja selle kasutamise tingimuste ning infrastruktuuri olemuse, kättesaadavaks tegemise ja arendamise osas, enne kui raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja äriplaani kinnitab.

4. Liikmesriigid tagavad, et tavapärastes äritingimustes ning mõistliku ajavahemiku jooksul, mis ei ületa viit aastat, oleks raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja kasumiaruandes tasakaalus ühelt poolt tulud infrastruktuuri kasutustasudest, ülejääk muust majandustegevusest, tagastamatu tulu eraallikatest ja riiklik toetus, sealhulgas riigilt saadud ettemaksed (kui neid on), ning teiselt poolt infrastruktuurikulud.

Ilma et see mõjutaks võimalikku pikaajalist eesmärki katta kõikide transpordiliikide infrastruktuurikulud kasutajate arvelt, lähtudes eri transpordiliikide diskrimineerimata konkurentsist tingimustes, kus raudteeveod suudavad teiste veoliikidega konkureerida, võib liikmesriik artiklite 31 ja 32 kohase kasutustasude määramise raamistiku piires nõuda, et raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja tasakaalustaks oma bilansi riigipoolse rahastamiseta.

▼B

Artikkel 9

Läbipaistev võla vähendamine

1. Ilma et see piiraks liidu riigiabieeskirjade kohaldamist ning kooskõlas aluslepingu artiklitega 93, 107 ja 108, loovad liikmesriigid asjakohase mehhanismi, et aidata vähendada riigile või riigi kontrolli alla kuuluvate raudteeveo-ettevõtjate võlgu tasemeni, mis ei takista usaldusväärset finantsjuhtimist, ja parandada nende finantsolukorda.

2. Lõikes 1 osutatud eesmärgil võivad liikmesriigid nõuda selliste raudteeveo-ettevõtjate raamatupidamisosakondade raames eraldiseisva võlakustutusüksuse loomist.

Üksuse bilansi passiva poolel võib kuni võlakohustuse lõppemiseni kajastada kõiki laene, mis raudteeveo-ettevõtja on võtnud nii investeeringute finantseerimiseks kui ka raudteevedudest või raudteeinfrastruktuuri majandamisest tulenevate ülemääraste tegevuskulude katmiseks. Tütarettevõtjate tegevusest tulenevaid võlgu ei võeta arvesse.

3. Lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse ainult sellistest võlgadest tulenevate võlakohustuste või intresside suhtes, mis on riigi omandis või kontrolli all olevatele raudteeveo-ettevõtjatele tekkinud asjaomases liikmesriigis kogu raudteeveo teenuste turu või selle osa avanemise kuupäevaks ning igal juhul 15. märtsiks 2001 või liiduga ühinemise kuupäevaks nende liikmesriikide puhul, kes liitusid liiduga pärast kõnealust kuupäeva.

4. JAGU

Juurdepääs raudteeinfrastruktuurile ja -teenustele

Artikkel 10

Raudteeinfrastruktuurile juurdepääsu tingimused

1. Raudteeveo-ettevõtjatele tagatakse võrdsetel, mittediskrimineerivatel ja läbipaistvatel tingimustel juurdepääsuõigus raudteeinfrastruktuurile kõigis liikmesriikides iga liiki raudtee-kaubaveoteenuste osutamiseks. Kõnealune õigus hõlmab juurdepääsu mere- ja siseveesadamaid ning muid II lisa punktis 2 osutatud teenindusrajatisi ühendavale infrastruktuurile ja rohkem kui üht lõpptarbijat teenindavale või teenindada võivale infrastruktuurile.

▼M1

1a. Ilma et see piiraks liidu ja liikmesriikide rahvusvahelisi kohustusi, võivad liikmesriigid, kellel on piir kolmanda riigiga, käesolevas artiklis sätestatud juurdepääsuõigust piirata sellest riigist saabuvate või sellesse suunduvate vedude puhul, mis toimuvad võrgustikus, mille rööpmevahe erineb liidu peamise raudteevõrgustiku omast, kui liikmesriigi ja kõnealuse kolmanda riigi piiriüleses raudteeveos tekivad konkurentsimoonutused. Nimetatud moonutused võivad muu hulgas tuleneda sellest, et puudub mittediskrimineeriv juurdepääs raudteeinfrastruktuurile ja seotud teenustele asjaomases kolmandas riigis.

▼M1

Kui liikmesriik kavatseb kooskõlas käesoleva lõikega võtta vastu otsuse juurdepääsuõigust piirata, esitab ta otsuse eelnõu komisjonile ja konsulteerib teiste liikmesriikidega.

Kui komisjon ega ükski asjaomane liikmesriik ei ole kolme kuu jooksul pärast nimetatud otsuse eelnõu esitamist vastuväiteid esitanud, võib liikmesriik otsuse vastu võtta.

Komisjon võib vastu võtta rakendusaktid, milles sätestatakse käesoleva lõike rakendamise üksikasjalik kord. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Ilma et see mõjutaks määruse (EÜ) nr 1370/2007 kohaldamist, antakse raudteeveo-ettevõtjatele õiglastel, mittediskrimineerivatel ja läbipaistvatel tingimustel raudteeinfrastruktuurile juurdepääsu õigus kõigis liikmesriikides raudtee-reisijateveoteenuste osutamiseks. Raudteeveo-ettevõtjatel on õigus reisijaid peale võtta igas jaamas ja lasta neil maha minna teises jaamas. Kõnealune õigus hõlmab juurdepääsu käesoleva direktiivi II lisa punktis 2 osutatud teenindusrajatisi ühendavale infrastruktuurile.

_____

▼B

Artikkel 11

Juurdepääsuõiguse ning reisijate pealevõtu ja mahapaneku õiguse piiramine

▼M1

1. Liikmesriigid võivad piirata artikli 10 lõikes 2 osutatud juurdepääsuõigust kindla lähte- ja sihtkoha vaheliste reisijateveoteenustega, kui üks või mitu avaliku teenindamise lepingut hõlmab sama või alternatiivset marsruuti ja kui selle õiguse kasutamine ohustaks avaliku teenindamise lepingu või lepingute puhul majanduslikku tasakaalu.

2. Selleks et määrata kindlaks, kas avaliku teenindamise lepingu majanduslik tasakaal on ohus, teeb artiklis 55 osutatud reguleeriv asutus objektiivse majandusanalüüsi ning tugineb oma otsuses varem kindlaks määratud kriteeriumidele. Nad määravad selle kindlaks pärast alljärgnevalt loetletud isikute esitatud taotlust, mis on esitatud ühe kuu jooksul pärast teabe saamist artikli 38 lõikes 4 osutatud kavandatava reisijateveoteenuse kohta:

a) avaliku teenindamise lepingu sõlminud pädev asutus;

b) muu huvitatud pädev asutus, kellel on õigus käesoleva artikli alusel juurdepääsu piirata;

c) raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja;

d) avaliku teenindamise lepingu alusel tegutsev raudteeveo-ettevõtja.

▼B

Pädevad asutused ja avalikku teenust osutavad raudteeveo-ettevõtjad annavad asjakohasele reguleerivale asutusele (asjakohastele reguleerivatele asutustele) teavet, mida põhjendatult nõutakse otsuse vastuvõtmiseks. Reguleeriv asutus vaatab kõnealuste osapoolte esitatud teabe läbi ja palub neilt vajaduse korral asjakohast lisateavet ning algatab ühe kuu jooksul alates vastava taotluse saamisest konsulteerimise kõigi asjaomaste osapooltega. Reguleeriv asutus konsulteerib vajaduse korral kõigi asjaomaste isikutega ning teavitab neid oma põhjendatud otsusest eelnevalt kindlaks määratud mõistliku tähtaja jooksul ning igal juhul kuue nädala jooksul pärast asjaomase teabe saamist.

▼M1

3. Reguleeriv asutus põhjendab oma otsust ja tingimusi, mille alusel võib mõni järgmistest isikutest ühe kuu jooksul otsuse teatavaks tegemisest taotleda otsuse läbivaatamist:

a) asjaomane pädev asutus või pädevad asutused;

b) raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja;

c) avaliku teenindamise lepingu alusel tegutsev raudteeveo-ettevõtja;

d) juurdepääsu taotlev raudteeveo-ettevõtja.

Kui reguleeriv asutus otsustab, et artikli 38 lõikes 4 osutatud kavandatav reisijateveoteenus ohustaks avaliku teenindamise lepingu majanduslikku tasakaalu, esitab ta selle teenuse võimaliku muutmise kohta soovitused, mis tagaksid, et artikli 10 lõikega 2 ette nähtud juurdepääsu õiguse tagamise tingimused oleksid täidetud.

▼B

4. Reguleerivate asutuste, pädevate asutuste ja raudteeveo-ettevõtjate kogemustele ning artikli 57 lõikes 1 osutatud võrgustiku tegevusele toetudes võtab komisjon hiljemalt 16. detsember 2016 vastu meetmed, milles sätestatakse käesoleva artikli lõigete 1, 2 ja 3 rakendamise üksikasjalik kord ja kriteeriumid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

▼M1

Reguleerivate asutuste, pädevate asutuste ja raudteeveo-ettevõtjate kogemustele ning artikli 57 lõikes 1 osutatud võrgustiku tegevusele toetudes võtab komisjon hiljemalt 16. detsembril 2018 vastu rakendusaktid, milles sätestatakse käesoleva artikli lõigete 1, 2 ja 3 rakendamise üksikasjalik kord ja kriteeriumid riigisiseste reisijateveoteenuste osas. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

5. Samuti võivad liikmesriigid piirata juurdepääsu raudteeinfrastruktuurile riigisiseste reisijateveoteenuste osutamiseks samas liikmesriigis asuva kindla lähte- ja sihtkoha vahel, kui:

a) reisijateveo ainuõigus nende jaamade vahel on antud enne 16. juunit 2015 sõlmitud avaliku teenindamise lepingu alusel või

▼M1

b) õiglase võistleva pakkumismenetluse alusel on hiljemalt 25. detsembriks 2018 antud täiendav õigus/tegevusluba käitada teise ettevõtjaga konkureerides ärilist eesmärki taotlevat reisijateveoteenust nende jaamade vahel.

ning kui ettevõtja ei saa nende teenuste osutamise eest hüvitist.

Nimetatud piirang võib kehtida kuni algse lepinguperioodi või tegevusloa kehtivuse lõpuni või kuni 25. detsembrini 2026, sõltuvalt sellest, kumb tähtaeg on lühem.

▼B

6. Liikmesriigid tagavad, et lõigetes 1, 2, 3 ja 5 osutatud otsuseid on võimalik kohtus vaidlustada.

▼M1

Artikkel 11a

Kiirreisirongiteenused

1. Eesmärgiga arendada kiirreisirongiteenuste turgu, edendada kättesaadava infrastruktuuri optimaalset kasutust ja suurendada kiirreisirongiteenuste konkurentsivõimet, millest tulenevalt suureneb kasulik mõju reisijatele, võib artiklis 10 sätestatud kiirreisirongiteenuste juurdepääsuõiguse kasutamise suhtes kohaldada ainult reguleeriva asutuse poolt käesoleva artikliga kooskõlas kehtestatud nõudeid, ilma et see piiraks artikli 11 lõike 5 kohaldamist.

2. Kui reguleeriv asutus teeb artikli 11 lõigetes 2, 3 ja 4 ette nähtud analüüsile tuginedes kindlaks, et kavandatav kiirreisirongiteenus kindla lähte- ja sihtkoha vahel ohustab sama või alternatiivset marsruuti hõlmava avaliku teenindamise lepingu majanduslikku tasakaalu, esitab ta soovitused selle teenuse võimalike muudatuste kohta, mis tagaksid, et artikli 10 lõikega 2 ette nähtud juurdepääsuõiguste tagamise tingimused oleksid täidetud. Sellised muudatused võivad hõlmata muudatuste tegemist kavandatavas teenuses.

▼B

Artikkel 12

Reisijateveo teenuseid osutavatelt raudteeveo-ettevõtjatelt võetav lõiv

1. Ilma et see piiraks artikli 11 lõike 2 kohaldamist, võivad liikmesriigid käesolevas artiklis sätestatud tingimustel lubada raudtee-reisijateveo eest vastutaval asutusel kehtestada reisijateveo teenuseid osutavatele raudteeveo-ettevõtjatele lõivu kõnealuse asutuse jurisdiktsiooni alla kuuluvate raudteede kasutamise eest kahe kõnealuses liikmesriigis asuva jaama vahel.

Sel juhul tuleb riigisiseseid või rahvusvahelisi raudtee-reisijateveo teenuseid osutavatel raudteeveo-ettevõtjatel kõnealuse asutuse jurisdiktsiooni alla kuuluvatel raudteedel liiklemise eest maksta samasugust lõivu.

2. Lõiv on mõeldud kõnealusele asutusele kooskõlas liidu õigusega sõlmitud avaliku teenindamise lepingutes sätestatud avaliku teenindamise kohustuste täitmise hüvitamiseks. Lõivust saadav ja hüvitisena makstav tulu ei või ületada asjakohaste avaliku teenindamise kohustuste

▼B

täitmisel tehtud kulude täielikuks või osaliseks katmiseks vajalikku määra, võttes arvesse asjakohast tulu ning mõistlikku kasumit nende kohustuste täitmise eest.

3. Lõiv kehtestatakse kooskõlas liidu õigusega ning see peab eelkõige olema kooskõlas õigluse, läbipaistvuse, mittediskrimineerimise ja proportsionaalsuse põhimõtetega, eriti teenuse keskmise hinna reisija kohta ja lõivu suuruse vahel. Vastavalt käesolevale lõikele ei tohi lõivu kogusumma ohustada selle raudtee-reisijateveo teenuse majanduslikku elujõudu, millele need on kehtestatud.

4. Asjaomased asutused hoiavad alles teavet, mis on vajalik, et tagada makstud lõivude päritolu ja nende kasutusviisi tuvastamise võimalikkus. Liikmesriigid edastavad selle teabe komisjonile.

5. Reguleerivate asutuste, pädevate asutuste ja raudteeveo-ettevõtjate kogemustele ning artikli 57 lõikes 1 osutatud võrgustiku tegevusele toetudes võtab komisjon vastu meetmed, milles sätestatakse käesoleva artikli kohaldamise üksikasjalik kord ja kriteeriumid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 13

Teenustele juurdepääsu tingimused

1. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad pakuvad kõigile raudteeveo-ettevõtjatele mittediskrimineerival viisil II lisa punktis 1 sätestatud minimaalset juurdepääsupaketti.

2. Teenindusrajatiste käitajad tagavad kõikidele raudteeveo-ettevõtjatele mittediskrimineerival viisil juurdepääsu II lisa punktis 2 osutatud rajatistele ja nendes rajatistes osutatavatele teenustele, sealhulgas raudteele.

3. Täieliku läbipaistvuse ja mittediskrimineeriva juurdepääsu tagamiseks II lisa punkti 2 alapunktides a, b, c, d, g ja i osutatud teenindusrajatistele ning neis osutatavatele teenustele juhul, kui sellise teenindusrajatise käitaja on sellise asutuse või ettevõtja otsese või kaudse kontrolli all, mis samuti tegutseb ja millel on turgu valitsev seisund siseriiklikul raudteeveoteenuste turul, kus kõnealust rajatist kasutatakse, korraldatakse selliste teenindusrajatiste käitajate töö nii, et nad on organisatsiooniliselt ja otsuste tegemisel sellest asutusest või ettevõtjast sõltumatud. Sõltumatus ei too kaasa nõuet, et teenindusrajatiste jaoks tuleb luua eraldi juriidiline isik, ning sõltumatuse nõuet võib täita ühe juriidilise isiku siseselt loodud eraldiseisvate osakondade kaudu.

Kõigi II lisa punktis 2 osutatud teenindusrajatiste puhul on käitajal ja kõnealusel asutusel või ettevõtjal eraldi raamatupidamine, sealhulgas eraldi bilanss ja kasumiaruanne.

▼B

Kui teenindusrajatise käitamise tagab infrastruktuuri-ettevõtja või kui teenindusrajatise käitaja on infrastruktuuri-ettevõtja otsese või kaudse kontrolli all, siis peetakse käesolevas lõikes sätestatud nõudeid täidetuks, kui täidetakse artiklis 7 sätestatud nõudeid.

4. Raudteeveo-ettevõtjate esitatud teenindusrajatisele ja II lisa punktis 2 osutatud teenustele juurdepääsu taotlusele vastatakse artiklis 55 osutatud reguleeriva asutuse kehtestatud mõistliku tähtaja jooksul. Taotluse võib tagasi lükata üksnes juhul, kui on olemas muud otstarbekad võimalused, kuidas asjaomaseid kauba- ja reisijateveo teenuseid samal või alternatiivsel marsruudil majanduslikult vastuvõetavatel tingimustel osutada. See ei kohusta teenindusrajatise käitajat investeerima ressurssidesse või rajatistesse selleks, et täita kõiki raudteeveo-ettevõtjate taotlusi.

Kui raudteeveo-ettevõtjate esitatud teenindusrajatisele ja seal osutatavatele teenustele juurdepääsu taotlused puudutavad lõikes 3 osutatud teenindusrajatise käitaja käitatavat rajatist, põhjendab teenindusrajatise käitaja oma tagasilükkavat otsust kirjalikult ja näitab, millised muud otstarbekad võimalused on olemas teistes rajatistes.

5. Kui II lisa punktis 2 osutatud teenindusrajatise käitaja leiab, et eri taotlused ei ole omavahel kooskõlas, püüab ta rahuldada kõik taotlused võimalikult suures ulatuses. Kui otstarbekat alternatiivi ei leita ja kui tõendatud vajaduste alusel ei ole võimalik rahuldada kõiki seoses asjaomase rajatisega esitatud läbilaskevõime taotlusi, võib taotleja esitada kaebuse artiklis 55 osutatud reguleerivale asutusele, kes vaatab kaebuse läbi ja võtab vajaduse korral meetmeid tagamaks, et asjakohane läbilaskevõime osa eraldatakse kõnealusele taotlejale.

6. Kui II lisa punktis 2 osutatud teenindusrajatist ei ole vähemalt kaks aastat järjest kasutatud ja raudteeveo-ettevõtjad on väljendanud teenindusrajatise käitajale huvi saada rajatisele juurdepääs ning tõendanud juurdepääsuvajadust, on rajatise omanik kohustatud avaldama teate, et kõnealust rajatist on võimalik käitada raudtee teenindusrajatisena kas osaliselt või tervikuna liisimise või rentimise teel, välja arvatud juhul, kui teenindusrajatise käitaja tõendab, et pooleliolevate ümberkorralduste tõttu ei ole raudteeveo-ettevõtjatel võimalik seda kasutada.

7. Kui teenindusrajatise käitaja osutab mõnd II lisa punktis 3 nimetatud teenust lisateenusena, osutab ta taotluse korral seda teenust raudteeveo-ettevõtjatele mittediskrimineerival viisil.

8. Raudteeveo-ettevõtjad võivad taotleda raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjalt või teistelt teenindusrajatise käitajatelt täiendavaid teenuseid II lisa punktis 4 osutatud abiteenustena. Teenindusrajatise käitaja ei ole kohustatud kõnealuseid teenuseid osutama. Kui teenindusrajatise käitaja otsustab mõnd kõnealustest teenustest teistele pakkuda, osutab ta neid raudteeveo-ettevõtjate taotlusel ja mittediskrimineerival viisil.

9. Reguleerivate asutuste ja teenindusrajatiste käitajate kogemustele ning artikli 57 lõikes 1 osutatud võrgustiku tegevusele toetudes võib komisjon vastu võtta meetmed, milles sätestatakse üksikasjalik kord ja

▼B

kriteeriumid, mida tuleb järgida juurdepääsu pakkumisel II lisa punktides 2–4 osutatud teenindusrajatistes osutatavatele teenustele. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega

▼M1

Artikkel 13a

Ühised teavitus- ja otsepiletisüsteemid

1. Ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1371/2007 ([1]) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/40/EL ([2]) kohaldamist, võivad liikmesriigid nõuda, et riigisiseseid reisijateveoteenuseid osutavad raudteeveo-ettevõtjad osaleksid ühises teavitus- ja integreeritud piletimüügisüsteemis, et pakkuda pileteid, otsepileteid ja broneeringuid, või otsustada anda õigus sellise süsteemi loomiseks pädevatele asutustele. Kui selline süsteem on loodud, tagavad liikmesriigid, et see ei tekita turumoonutusi või diskrimineerimist raudteeveo-ettevõtjate vahel ning et seda haldab avalik-õiguslik või eraõiguslik juriidiline isik või kõigi reisijateveoteenust osutavate raudteeveo-ettevõtjate ühendus.

2. Komisjon jälgib arengut raudteeturul seoses ühiste teavitus- ja otsepiletisüsteemide kasutuselevõtu ja kasutamisega ning hindab vajadust liidu tasandi meetmete järele, võttes arvesse turualgatusi. Eelkõige hindab komisjon rongireisijate mittediskrimineerivat juurdepääsu teabele, mis on vajalik reiside kavandamiseks ja piletite broneerimiseks. Komisjon esitab hiljemalt 31. detsembriks 2022 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande selliste ühiste teavitus- ja otsepiletisüsteemide kättesaadavuse kohta, lisades sellele vajaduse korral seadusandlikud ettepanekud.

3. Liikmesriigid nõuavad, et reisijateveoteenust osutavad raudteeveo-ettevõtjad koostavad hädaolukorra lahendamise plaanid ja tagavad nende plaanide nõuetekohase kooskõlastamise, et anda reisijatele teenuse olulise katkemise korral abi määruse (EÜ) nr 1371/2007 artikli 18 tähenduses.

▼B

5. JAGU

Piiriülesed kokkulepped

Artikkel 14

Piiriüleste kokkulepe üldpõhimõtted

1. Liikmesriigid tagavad, et piiriülestes kokkulepetes sisalduvad sätted ei diskrimineeri raudteeveo-ettevõtjaid ega piira nende vabadust osutada piiriüleseid teenuseid.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1371/2007 rongireisijate õiguste ja kohustuste kohta (ELT L 315, 3.12.2007, lk 14).

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2010. aasta direktiiv 2010/40/EL, mis käsitleb raamistikku intelligentsete transpordisüsteemide kasutuselevõtmiseks maanteetranspordis ja liideste jaoks teiste transpordiliikidega (ELT L 207, 6.8.2010, lk 1).

▼B

2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni hiljemalt 16. juuni 2013 kõigist enne nimetatud kuupäeva sõlmitud piiriülestest kokkulepetest ning uutest liikmesriikidevahelistest kokkulepetest või kokkulepete muutmisest enne nende sõlmimist. Komisjon otsustab, kas sellised kokkulepped on liidu õigusega kooskõlas, tehes seda enne 15. detsember 2012 sõlmitud piiriüleste kokkulepete puhul üheksa kuu jooksul alates teavitamisest ning liikmesriikidevaheliste uute või muudetud kokkulepete puhul nelja kuu jooksul alates teavitamisest. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

3. Ilma et see mõjutaks pädevuse jaotust liidu ja liikmesriikide vahel vastavalt liidu õigusele, teavitavad liikmesriigid komisjoni oma kavatsusest alustada läbirääkimisi ja sõlmida uusi või muudetud piiriüleseid kokkuleppeid liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel.

4. Kui komisjon jõuab kahe kuu jooksul alates teavitusest selle kohta, et liikmesriik kavatseb alustada lõikes 2 osutatud läbirääkimisi, järeldusele, et läbirääkimised võivad kahjustada asjaomaste kolmandate riikidega liidu nimel peetavate läbirääkimiste eesmärke ja/või viia sellise kokkuleppe sõlmimiseni, mis ei ole liidu õigusega kooskõlas, teavitab komisjon sellest liikmesriiki.

Liikmesriigid hoiavad komisjoni korrapäraselt kursis kõigi selliste läbirääkimistega ja kui see on kohane, kutsuvad komisjoni vaatlejana osalema.

5. Liikmesriikidele antakse luba ajutiselt kohaldada ja/või sõlmida uusi piiriüleseid kokkuleppeid kolmandate riikidega ja/või neid muuta, tingimusel et need on kooskõlas liidu õigusega ega kahjusta liidu transpordipoliitika eesmärke. Otsuse loa andmise kohta võtab vastu komisjon. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

6. JAGU

Komisjoni järelevalvekohustus

Artikkel 15

Turujärelevalve ulatus

1. Komisjon teeb vajalikud korraldused järelevalveks liidu raudteevedude tehniliste ja majandustingimuste ning turu arengusuundade üle.

2. Sellega seoses kaasab komisjon oma töösse liikmesriikide, sealhulgas artiklis 55 osutatud reguleerivate asutuste esindajad ja asjaomaste sektorite esindajad, sealhulgas vajaduse korral raudteesektori sotsiaalpartnerid, kasutajad ning kohalike ja piirkondlike asutuste esindajad, et neil oleks võimalik paremini jälgida raudteesektori ja turu arengut, hinnata võetud meetmete mõju ja analüüsida komisjoni kavandatud meetmete mõju. Kui see on asjakohane, kaasab komisjon ka Euroopa

▼B

Raudteeagentuuri vastavalt tema ülesannetele, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruses (EÜ) nr 881/2004 (millega asutatakse Euroopa Raudteeagentuur (agentuuri määrus)) ([1]).

3. Komisjon jälgib võrgustike kasutust ja eelkõige järgmiste raudteesektori raamtingimuste arengut: infrastruktuuride kasutustasud, läbilaskevõime jaotamine, raudteeinfrastruktuuri tehtud investeeringud, raudteeveoteenuste hindade ja kvaliteediga seotud suundumused, avaliku teenindamise lepingute alusel osutatavad raudteeveoteenused, tegevuslubade väljaandmine, turu avatuse ja ühtlustamise tase liikmesriikide vahel ning tööhõive areng ja sellega seonduvad sotsiaaltingimused raudteesektoris. Jälgimine ei piira liikmesriikide samalaadset tegevust ega sotsiaalpartnerite rolli.

4. Komisjon annab Euroopa Parlamendile ja nõukogule iga kahe aasta tagant aru järgmistes küsimustes:

a) raudteeteenuste ja II lisas osutatud raudteeveo-ettevõtjatele osutatavate teenuste siseturu areng;

b) lõikes 3 osutatud raamtingimused, sealhulgas avalike raudtee-reisijateveo teenuste osutamise tingimused;

c) liidu raudteevõrgustiku olukord;

d) juurdepääsuõiguste kasutamine;

e) takistused tõhusamate raudteeteenuste osutamiseks;

f) infrastruktuuri piirangud;

g) vajadus õigusaktide järele.

5. Selleks et komisjon saaks teostada turujärelevalvet, esitavad liikmesriigid komisjonile igal aastal vajaliku teabe võrgustike kasutamise ja raudteesektori raamtingimuste arengu kohta, austades samas sotsiaalpartnerite rolli.

6. Komisjon võib võtta vastu meetmed liikmesriikidele ühtse aruandluskohustuse tagamiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

([1]) ELT L 164, 30.4.2004, lk 1.

▼B

III PEATÜKK

RAUDTEEVEO-ETTEVÕTJALE TEGEVUSLOA ANDMINE

1. JAGU

Tegevusluba väljaandev asutus

Artikkel 16

Tegevusluba väljaandev asutus

Iga liikmesriik määrab tegevusluba väljaandva asutuse, kes vastutab tegevuslubade väljaandmise eest ning käesoleva peatükiga kehtestatud kohustuste täitmise eest.

Tegevusluba väljaandev asutus ise ei osuta raudteeveoteenuseid ega sõltu ühestki raudteeveoteenuseid osutavast ettevõtjast ega üksusest.

2. JAGU

Tegevusloa saamise tingimused

Artikkel 17

Üldnõuded

1. Ettevõtjal on õigus taotleda tegevusluba liikmesriigis, kus on tema asukoht.

2. Liikmesriigid ei anna välja tegevuslube ega pikenda nende kehtivusaega juhul, kui käesoleva peatüki nõuded on täitmata.

3. Ettevõtjal, kes täidab käesoleva peatükiga sätestatud nõuded, on õigus saada tegevusluba.

4. Ettevõtjal ei ole lubatud osutada käesoleva peatükiga reguleeritud raudteeveoteenuseid, kui ettevõtjale ei ole antud asjakohaste teenuste osutamise luba.

Tegevusluba iseenesest ei anna loa omanikule siiski raudteeinfrastruktuurile juurdepääsu õigust.

5. Komisjon võtab vastu meetmed, milles sätestatakse tegevusloa ühtse vormi kasutamise üksikasjad ning, kui see on vajalik ausa ja tõhusa konkurentsi tagamiseks raudteevedude turul, käesoleva artikli kohaldamise üksikasjalik kord. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 18

Tegevusloa saamise tingimused

Tegevusluba taotlev ettevõtja peab olema suuteline enne tegevuse alustamist tõendama asjaomases liikmesriigis tegevusluba väljaandvatele

▼B

asutustele, et ta on igal ajal võimeline täitma hea maine, finantssuutlikkuse ja ametialase pädevuse tingimusi ning tagama artiklites 19–22 osutatud tsiviilvastutuse.

Selleks esitab tegevusluba taotlev ettevõtja kogu vajaliku teabe.

Artikkel 19

Hea mainega seotud nõuded

Liikmesriigid määravad kindlaks hea maine nõude täitmiseks vajalikud tingimused tagamaks, et tegevusluba taotleva ettevõtja või tema majandamise eest vastutavaid isikuid:

a) ei ole süüdi mõistetud rasketes kuritegudes, kaasa arvatud majanduskuritegudes;

b) ei ole kuulutatud pankrotis olevaks;

c) ei ole süüdi mõistetud transpordialaste eriõigusaktide raskes rikkumises;

d) ei ole süüdi mõistetud selliste kohustuste tõsises või korduvas täitmata jätmises, mis tulenevad sotsiaal- või tööõigusest, sealhulgas töötervishoidu ja tööohutust käsitlevatest õigusaktidest, või tolliõigusest äriühingu puhul, kes soovib tegelda kaupade piiriülese transpordiga, mille suhtes kohaldatakse tolliprotseduure;

▼M1

e) ei ole süüdi mõistetud siduvate kollektiivlepingutega seotud siseriikliku õiguse kohastest kohustustest tulenevates rasketes rikkumistes, kui see on kohaldatav.

▼B

Artikkel 20

Finantsnõuetele vastavusega seotud nõuded

1. Finantssuutlikkuse nõue on täidetud, kui tegevusluba taotlev ettevõtja tõendab, et ta on võimeline 12 kuu jooksul täitma oma tegelikke ja võimalikke kohustusi, mis on määratletud realistlikest eeldustest lähtuvalt.

2. Tegevusluba väljaandev asutus kontrollib finantssuutlikkust raudteeveo-ettevõtja raamatupidamise aastaaruande põhjal või bilansi põhjal, kui tegemist on tegevusluba taotleva ettevõtjaga, kellel ei ole võimalik esitada raamatupidamise aastaaruannet. Tegevusluba taotlev ettevõtja esitab vähemalt III lisas loetletud teabe.

▼B

3. Tegevusluba väljaandev asutus ei pea tegevusluba taotlevat ettevõtjat finantssuutlikuks, kui ettevõtja tegevuse tagajärjel on tekkinud sotsiaalmaksu või mõne muu maksu suur või korduv võlgnevus.

4. Tegevusluba väljaandev asutus võib nõuda audiitori järeldusotsuse esitamist ning asjakohaseid dokumente pangalt, riiklikult hoiupangalt, raamatupidajalt või audiitorilt. Sellised dokumendid sisaldavad III lisas loetletud teavet.

5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 60 vastu delegeeritud õigusakte III lisa muutmise kohta. Näiteks võib III lisa muuta, et tegevusluba väljaandva asutuse saadud kogemustest või raudteeturu arengust lähtuvalt täpsustada, millist teavet või lisateavet peab tegevusluba taotlev ettevõtja esitama.

Artikkel 21

Ametialase pädevuse nõue

Ametialase pädevuse nõue on täidetud, kui tegevusluba taotlev ettevõtja suudab tõendada, et tal on või saab olema juhtkond, kellel on tegevusloaga kindlaks määratud tegevuse turvalisuse ja usaldusväärsuse kontrollimiseks ning järelevalveks vajalikud teadmised või kogemused.

Artikkel 22

Nõuded tsiviilvastutuse tagamisele

Ilma et see piiraks liidu riigiabi käsitlevate eeskirjade kohaldamist ning kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklitega 93, 107 ja 108, peab raudteeveo-ettevõtjal olema küllaldane vastutuskindlustus või turutingimustel hangitud piisav garantii, et täita siseriikliku ja rahvusvahelise õiguse kohaselt oma kohustusi õnnetusjuhtumite korral, esmajoones reisijate ja kolmandate isikute ees ning pagasi, lasti ja postisaadetiste osas. Erandina sellest kohustusest võib arvesse võtta eri liiki teenuste eripära ja riskiprofiili, eriti raudteevedude puhul, millel on kultuuri või pärimusega seotud eesmärgid.

3. JAGU

Tegevusloa kehtivus

Artikkel 23

Geograafiline ja ajaline kehtivus

1. Tegevusluba kehtib kogu liidu territooriumil.

2. Tegevusluba kehtib seni, kuni raudteeveo-ettevõtja täidab käesolevas peatükis sätestatud kohustusi. Tegevusluba väljaandev asutus võib siiski ette näha tegevuslubade korrapärase läbivaatamise. Sel juhul toimub läbivaatamine vähemalt iga viie aasta järel.

3. Tegevusluba võib sisaldada loa peatamist või tühistamist reguleerivaid erisätteid.

▼B

Artikkel 24

Ajutine tegevusluba, tegevusloa andmine, peatamine ja tühistamine

1. Kui tegevusluba väljaandval asutusel on tõsine kahtlus, et temalt tegevusloa saanud raudteeveo-ettevõtja ei täida käesoleva peatüki ja eriti artikli 18 nõudeid, võib tegevusluba väljaandev asutus igal ajal kontrollida, kas kõnealune raudteeveo-ettevõtja tegelikult täidab kõnealuseid nõudeid.

Kui tegevusluba väljaandev asutus on veendunud, et raudteeveo-ettevõtja ei suuda enam täita kõnealuseid nõudeid, peatab või tühistab ta asjaomase tegevusloa.

2. Kui liikmesriigis tegevusluba väljaandval asutusel on põhjust tõsiselt kahelda, kas teises liikmesriigis tegevusluba väljaandvalt asutuselt tegevusloa saanud raudteeveo-ettevõtja täidab käesoleva peatüki nõudeid, teatab tegevusluba väljaandev asutus sellest viivitamata kõnealusele teises liikmesriigis tegevusluba väljaandvale asutusele.

3. Kui tegevusloa peatamine või tühistamine tuleneb finantssuutlikkuse tingimuse täitmata jätmisest, võib tegevusluba väljaandev asutus erandina lõikest 1 anda ajutise tegevusloa kuni raudteeveo-ettevõtja ümberkorraldamiseni, kui turvalisus ei ole ohustatud. Ajutise tegevusloa kehtivusaeg ei ole siiski pikem kui kuus kuud alates selle väljaandmise kuupäevast.

4. Kui raudteeveo-ettevõtja ei ole kuue kuu jooksul tegutsenud või ei ole tegevust alustanud kuue kuu jooksul alates tegevusloa saamisest, võib tegevusluba väljaandev asutus otsustada, et tegevusluba tuleb kinnitamiseks uuesti esitada või et see tuleb peatada.

Tegevuse alustamiseks võib raudteeveo-ettevõtja taotleda pikemat ajavahemikku, võttes arvesse osutatavate teenuste eripära.

5. Kui toimub ettevõtja õiguslikku olukorda mõjutav muutus, eelkõige ühinemine või ülevõtmine, võib tegevusluba väljaandev asutus otsustada, et tegevusluba tuleb kinnitamiseks uuesti esitada. Asjaomane raudteeveo-ettevõtja võib tegevust jätkata, välja arvatud juhul, kui tegevusluba väljaandev asutus otsustab, et turvalisus on ohustatud. Sel juhul otsust põhjendatakse.

6. Kui raudteeveo-ettevõtja otsustab tegevust olulisel määral muuta või laiendada, esitatakse tegevusluba uuesti läbivaatamiseks tegevusluba väljaandvale asutusele.

7. Tegevusluba väljaandev asutus ei luba raudteeveo-ettevõtjal, kelle vastu on algatatud pankrotimenetlus või muu samalaadne menetlus, säilitada oma tegevusluba, kui asutus on veendunud, et puudub realistlik väljavaade ettevõtja saneerimiseks mõistliku aja jooksul.

8. Kui tegevusluba väljaandev asutus annab välja, peatab või tühistab tegevusloa või teeb selles muudatusi, teavitab ta sellest viivitamata Euroopa Raudteeagentuuri. Euroopa Raudteeagentuur teavitab sellest kohe teiste liikmesriikide tegevusluba väljaandvaid asutusi.

▼B

Artikkel 25

Tegevuslubade andmise kord

1. Liikmesriik avalikustab tegevuslubade andmise korra ja teavitab sellest komisjoni.

2. Tegevusluba väljaandev asutus teeb taotluse kohta otsuse võimalikult kiiresti, kuid mitte hiljem kui kolm kuud pärast kogu asjakohase teabe, eelkõige III lisas osutatud üksikasjade esitamist. Tegevusluba väljaandev asutus võtab arvesse kogu olemasolevat teavet. Otsus tehakse tegevusluba taotlevale ettevõtjale viivitamata teatavaks. Keeldumisotsus peab olema põhjendatud.

3. Liikmesriigid tagavad, et tegevusluba väljaandva asutuse otsuseid on võimalik kohtus vaidlustada.

IV PEATÜKK

RAUDTEEINFRASTRUKTUURI KASUTUSTASUDE MÄÄRAMINE JA RAUDTEEINFRASTRUKTUURI LÄBILASKEVÕIME JAOTAMINE

1. JAGU

Üldpõhimõtted

Artikkel 26

Infrastruktuuri läbilaskevõime tõhus kasutamine

Liikmesriigid tagavad, et raudteeinfrastruktuuri kasutustasude määramise ja läbilaskevõime jaotamise skeemid oleksid vastavuses käesolevas direktiivis sätestatud põhimõtetega ning võimaldaksid seega raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjal olemasolevat infrastruktuuri läbilaskevõimet turustada ning optimaalse tõhususega kasutada.

Artikkel 27

Võrgustiku teadaanne

1. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja töötab pärast huvitatud isikutega konsulteerimist välja ning avaldab võrgustiku teadaande, mis on kättesaadav tasu eest, mis ei ületa aruande avaldamisega seotud kulusid. Võrgustiku teadaanne avaldatakse vähemalt kahes liidu ametlikus keeles. Võrgustiku teadaande sisu tehakse elektroonilises vormingus tasuta kättesaadavaks infrastruktuuri-ettevõtja veebiportaalis, millele on juurdepääs ühise veebiportaali kaudu. Kõnealuse veebiportaali loovad infrastruktuuri-ettevõtjad oma koostöö raames artiklite 37 ja 40 kohaselt.

2. Võrgustiku teadaandes esitatakse raudteeveo-ettevõtjatele pakutava infrastruktuuri omadused ning see sisaldab teavet raudteeinfrastruktuurile juurdepääsu tingimuste kohta. Samuti sisaldab võrgustiku teadaanne teavet raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja võrgustikuga ühendatud teenindusrajatistele juurdepääsu tingimuste kohta ning nendes rajatistes osutatavate teenuste kohta või viitab veebisaidile, millel kõnealune teave on elektroonilises vormingus tasuta kättesaadav. Võrgustiku teadaande sisu on esitatud IV lisas.

▼B

3. Võrgustiku teadaannet ajakohastatakse ja muudetakse vastavalt vajadusele.

4. Võrgustiku teadaanne avaldatakse hiljemalt neli kuud enne infrastruktuuri läbilaskevõime taotluste esitamise tähtpäeva.

Artikkel 28

Raudteeveo-ettevõtjate ja raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate vahelised kokkulepped

Iga raudteeveoteenuseid osutav raudteeveo-ettevõtja sõlmib vajalikud avalik-õiguslikud või eraõiguslikud lepingud kasutatavat raudteeinfrastruktuuri haldavate raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjatega. Kõnealuseid kokkuleppeid reguleerivad tingimused on vastavalt käesolevale direktiivile mittediskrimineerivad ja läbipaistvad.

2. JAGU

Infrastruktuuri ja teenuste kasutustasud

Artikkel 29

Kasutustasude kehtestamine, kindlaksmääramine ja kogumine

1. Liikmesriigid kehtestavad kasutustasude määramise raamistiku, austades seejuures artiklis 4 sätestatud raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja majandamise sõltumatust.

Kõnealust nõuet silmas pidades kehtestavad liikmesriigid ka konkreetsed kasutustasude määramise eeskirjad või delegeerivad kõnealuse õiguse raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjale.

Liikmesriigid tagavad, et võrgustiku teadaandes esitatakse kasutustasude määramise raamistik ja eeskirjad või viide veebisaidile, millel avaldatakse kasutustasude määramise raamistik ja eeskirjad.

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja määrab kindlaks ja kogub infrastruktuuri kasutustasu vastavalt kehtestatud kasutustasude määramise raamistikule ja eeskirjadele.

Ilma et see piiraks artiklis 4 sätestatud majandamise sõltumatust ning tingimusel, et selline õigus on konstitutsioonilise seadusega otseselt antud enne 15. detsember 2010, võib riigi parlamendil olla õigus kontrollida raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja määratud kasutustasude taset ja see asjakohasel juhul üle vaadata. Ülevaatamise korral tagatakse, et kasutustasud on kooskõlas käesoleva direktiiviga, kehtestatud tasude määramise raamistikuga ja eeskirjadega.

2. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad tagavad, välja arvatud artikli 32 lõike 3 kohase erikorra puhul, et kasutatav kasutustasude määramise skeem rajaneb kogu nende võrgustikus samadel põhimõtetel.

3. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad tagavad, et kasutustasude määramise skeemi kohaldamine toob kaasa võrdsed ja mittediskrimineerivad kasutustasud eri raudteeveo-ettevõtjatele, kes osutavad samalaadses turuosas samaväärseid teenuseid, ning et tegelikult kohaldatavad kasutustasud on kooskõlas võrgustiku teadaandes sätestatud eeskirjadega.

▼B

4. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja hoiab talle taotlejate poolt antud andmete ärisaladust.

Artikkel 30

Infrastruktuurikulud ja raamatupidamisarvestus

1. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjaid stimuleeritakse vähendama infrastruktuuri käigushoidmise kulusid ja juurdepääsutasusid, pidades nõuetekohaselt silmas ohutust ning infrastruktuuriteenuse kvaliteedi säilitamist ja parandamist.

2. Ilma et see piiraks liikmesriikide pädevust raudteeinfrastruktuuri planeerimise ja rahastamise osas ning eelarve aastasuse põhimõtet, kui see on asjakohane, tagavad liikmesriigid, et pädeva asutuse ning raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja vahel sõlmitakse vähemalt viieaastase kehtivusajaga leping, mis vastab V lisas esitatud aluspõhimõtetele ja põhiparameetritele.

Liikmesriigid tagavad, et 15. detsember 2012 jõus olevaid lepinguid vajaduse korral muudetakse, et viia need käesoleva direktiiviga vastavusse lepingute pikenemisel või hiljemalt 16. juuni 2015.

3. Liikmesriigid rakendavad lõikes 1 osutatud stiimuleid kas lõikes 2 osutatud lepingu kaudu või regulatiivsete meetmete kaudu või kombineeritud meetodi kaudu, mis ühendab lepingus sisalduvad stiimulid kulude vähendamiseks ja regulatiivsed meetmed kasutustasude vähendamiseks.

4. Kui liikmesriik otsustab rakendada lõikes 1 osutatud stiimuliteks regulatiivseid meetmeid, on selle aluseks analüüs, kui suurt kulude vähendamist on võimalik saavutada. See ei piira reguleeriva asutuse artiklis 56 osutatud õigust vaadata kasutustasud üle.

5. Lõikes 2 osutatud lepingu tingimustes ja raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja rahastamiseks kokku lepitud maksete struktuuris lepitakse eelnevalt kokku ning need kehtivad kogu lepingutähtaja jooksul.

6. Liikmesriigid tagavad, et pädev asutus ja raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja teavitavad taotlejaid ja võimalikke taotlejaid, kui need selleks soovi avaldavad, ning neile antakse võimalus esitada oma seisukohad lepingu sisu kohta enne selle allkirjastamist. Leping avaldatakse ühe kuu jooksul alates selle sõlmimisest.

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja tagab, et äriplaan on kooskõlas lepingu sätetega.

7. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad koostavad oma ja nende hallatavate varade registri, mida kasutatakse varade parandamiseks või asendamiseks vajaliku rahastamise hindamisel, ning haldavad seda registrit. Registrile lisatakse infrastruktuuri uuendamiseks ja ajakohastamiseks tehtavate kulutuste üksikasjad.

8. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad kehtestavad kulude raudteeveo-ettevõtjatele osutatavate teenuste eri kategooriatesse jaotamise meetodi. Liikmesriigid võivad nõuda eelnevat heakskiitu. Kõnealust meetodit ajakohastatakse aeg-ajalt parimate rahvusvaheliste tavade kohaselt.

▼B

Artikkel 31

Kasutustasude määramise põhimõtted

1. Raudtee-infrastruktuuri ja teenindusrajatiste kasutustasu makstakse raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjale ja teenindusrajatise käitajale, kes rahastavad selle arvelt oma majandustegevust.

2. Liikmesriigid nõuavad, et raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ja teenindusrajatise käitaja esitavad reguleerivale asutusele kehtestatud kasutustasude kohta kõik vajalikud andmed, et reguleeriv asutus saaks täita talle artikliga 56 pandud ülesandeid. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ja teenindusrajatise käitaja on suutelised seoses sellega raudteeveo-ettevõtjatele tõendama, et raudteeveo-ettevõtjalt vastavalt artiklitele 30–37 tegelikult nõutud infrastruktuuri ja teenuse kasutustasud vastavad võrgustiku teadaandes sätestatud meetoditele ja eeskirjadele ning graafikutele, kui need on ette nähtud.

3. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 4 või 5 või artikli 32 kohaldamist, kehtestatakse kasutustasu juurdepääsu eest minimaalsele teenustepaketile ning teenindusrajatisi ühendavale infrastruktuurile lähtuvalt kuludest, mis rongiliikluse korraldamisega otseselt kaasnevad.

Komisjon võtab enne 16. juuni 2015 meetmed rongiliikluse korraldamisega otseselt kaasnevate kulude arvutamise korra määratlemiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja võib otsustada, et kohandab oma praktika korraga järk-järgult kuni neljaaastase perioodi jooksul alates kõnealuste rakendusaktide jõustumisest.

4. Lõikes 3 osutatud infrastruktuuri kasutustasud võivad sisaldada tasu, mis kajastab ülekoormusperioodidel tekkivat läbilaskevõime nappust infrastruktuuri kindlaksmääratavas osas.

5. Lõikes 3 osutatud infrastruktuuri kasutustasusid võib muuta, et võtta arvesse rongi käitamisest tulenevate keskkonnamõjudega seotud kulusid. Iga selline muudatus on kaasneva mõju suurusest lähtuvalt astmestatud.

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate, raudteeveo-ettevõtjate, reguleerivate asutuste ja pädevate asutuste kogemustele toetudes ning tunnustades olemasolevaid müratasemе alusel kasutustasude astmestamise süsteeme, võtab komisjon vastu rakendusmeetmed, millega kehtestatakse müraga seotud kulude puhul kasutustasude määramise kord (sealhulgas selliste tasude kohaldamise aeg) ning tagatakse, et infrastruktuuri kasutustasude astmestamisel võetakse vajaduse korral arvesse mõjutatud piirkonna tundlikkust, eelkõige mürast mõjutatud inimeste arvu ning mürataset mõjutavaid rongikoosseise. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu

▼B

kooskõlas artikli 62 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega. Nad ei tohi kaasa tuua põhjendamatut konkurentsi moonutamist raudteeveo-ettevõtjate vahel ega mõjutada raudteesektori üldist konkurentsivõimet.

Infrastruktuuri kasutustasude muutmine müraga seotud kulude arvessevõtmiseks peab toetama vagunite moderniseerimist nii, et need oleksid varustatud majanduslikult kõige otstarbekama vähe müra tekitava pidurisüsteemiga.

Keskkonnakulude lisamine kasutustasude hulka, mis toob kaasa raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja kogutulu kasvu, on siiski lubatud üksnes juhul, kui sellist kulude lisamist kasutustasude hulka kohaldatakse kooskõlas liidu õigusega maantee-kaubaveo puhul.

Kui keskkonnakulude kasutustasude hulka lisamine annab lisatulu, otsustab kõnealuse tulu kasutamise üle liikmesriik.

Liikmesriigid tagavad, et vajalikku teavet säilitatakse ning et keskkonnakulude kasutustasude hulka lisamise alus ja selle kohaldamine oleksid jälgitavad. Liikmesriigid esitavad kõnealuse teabe komisjonile taotlusel.

6. Selleks et vältida ebasoovitavaid ja ebaproportsionaalseid kõikumisi, võib lõigetes 3, 4 ja 5 osutatud kasutustasusid rongiliiklusele ja ajavahemikele mõistlikult jaotada. Infrastruktuuri kasutustasu suhteline määr on siiski seotud teenuste osutamisega seotud kuludega.

7. Kasutustasud, mis kehtestatakse juurdepääsu eest rööbasteele II lisa punktis 2 osutatud teenindusrajatiste piires ning sellistes rajatistes teenuste osutamise eest, ei või ületada teenuse osutamise kulu koos mõistliku kasumiga.

8. Kui II lisa punktides 3 ja 4 lisa- ja abiteenustena loetletud teenuseid osutab üksnes üks teenuseosutaja, ei ületa asjaomase teenuse eest kehtestatav kasutustasu selle osutamise kulusid koos mõistliku kasumiga.

9. Kasutustasu võib võtta läbilaskevõime eest ning seda kasutatakse infrastruktuuri hoolduseks. Selline kasutustasu ei või ületada raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjal hoolduse tõttu saamata jäänud puhastulu.

10. II lisa punktides 2, 3 ja 4 osutatud teenuste osutamiseks kasutatava rajatise käitaja esitab artikli 27 kohaselt raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjale teabe selliste kasutustasude kohta, mis lisatakse võrgustiku teadaandesse, või teatab, millisel veebisaidil on kõnealune teave tehtud tasuta kättesaadavaks elektroonilises vormingus.

Artikkel 32

Erandid kasutustasude määramise põhimõttest

1. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja kulude täieliku tagasisaamise kindlustamiseks võib liikmesriik, kui turg seda talub, nõuda tõhusate, läbipaistvate ja mittediskrimineerivate põhimõtete alusel lisatasusid, tagades seejuures raudtee turusegmentide optimaalse konkurentsivõime. Kasutustasude määramise süsteem peab arvesse võtma raudteeveo-ettevõtjate tootlikkuse kasvu.

▼B

Kasutustasude suurus ei või siiski välistada infrastruktuuri kasutamist selliste turusegmentide poolt, kes suudaksid tasuda vähemalt raudteeveoteenuse osutamisega otseselt kaasnevad kulud ja turu jaoks vastuvõetava tulumäära.

Enne lisatasude nõudmise heakskiitmist tagavad liikmesriigid, et raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad hindavad nende asjakohasust konkreetsete turusegmentide puhul, analüüsides vähemalt VI lisa punktis 1 loetletud segmendipaare ning kasutades neist asjakohaseid. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate kindlaksmääratud turusegmendid sisaldavad vähemalt järgmist kolme segmenti: kaubavedu, avaliku teenindamise lepingu raames osutatavad reisijateveo teenused ning ülejäänud reisijatevedu.

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad võivad lisaks eristada turusegmente veetava kauba või reisijate alusel.

Samuti määratakse kindlaks turusegmendid, mida raudteeveo-ettevõtjad hetkel ei teeninda, kuid mida nad võivad teenindada kasutustasude süsteemi kehtivusaja vältel. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ei lisa kasutustasude süsteemi kõnealuste turusegmentide lisatasusid.

Turusegmentide loetelu avaldatakse võrgustiku teadaandes ja vaadatakse läbi vähemalt iga viie aasta järel. Kooskõlas artikliga 56 kontrollib nimetatud loetelu artiklis 55 osutatud reguleeriv asutus.

2. Kolmandatesse riikidesse suunduvale või sealt saabuvale kaubaveole, mille jaoks kasutatakse võrgustikku, mille rööpmelaius erineb liidu peamise raudteevõrgustiku omast, võivad raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad kulude täieliku tagasisaamise kindlustamiseks kehtestada kõrgemad kasutustasud.

3. Seoses eriinvesteerimisprojektidega, mida tulevikus kavandatakse või mis on lõpule viidud pärast 1988. aastat, võib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja kehtestada või kehtima jätta kõnealuste projektide pikaajalistest kuludest lähtuvad kõrgemad tasud, kui need projektid suurendavad tõhusust või tasuvust või mõlemat ning kui neid ei oleks olnud võimalik muul viisil ellu viia. Niisugune tasude määramise kord võib hõlmata ka uute investeeringute riski jaotamise kokkuleppeid.

▼M1

4. Komisjoni määruses (EL) 2016/919 ([1]) kirjeldatud raudteekoridoride infrastruktuuri kasutustasusid võib astmestada, et stimuleerida rongide varustamist ETCSiga, mis vastab komisjoni otsusega 2008/386/EÜ ([2]) vastu võetud versioonile või järgnevatele versioonidele. Niisugune astmestamine ei tohi kaasa tuua raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja kogutulu suurenemist.

([1]) Komisjoni 27. mai 2016. aasta määrus (EL) 2016/919 Euroopa Liidu raudteesüsteemi juhtkäskude ja signaalimise allsüsteemide koostalitluse tehnilise kirjelduse kohta (ELT L 158, 15.6.2016, lk 1).

([2]) Komisjoni 23. aprilli 2008. aasta otsus 2008/386/EÜ, millega muudetakse lisa A otsuses 2006/679/EÜ, mis käsitleb üleeuroopalise tavaraudteevõrgustiku kontrolli ja signaalimise alasüsteemi tehnilisi koostalitlusnõudeid, ning lisa A otsuses 2006/860/EÜ, mis käsitleb üleeuroopalise kiirraudteesüsteemi juhtkäskude ja signaalimise allsüsteemi koostalitluse tehnilist kirjeldust (ELT L 136, 24.5.2008, lk 11).

▼M1

Liikmesriigid võivad otsustada, et infrastruktuuri kasutustasude astmestamist ei kohaldata määruses (EL) 2016/919 kirjeldatud raudteeliinidele, millel tohivad sõita ainult ETCSiga varustatud rongid.

Liikmesriigid võivad otsustada laiendada astmestamist raudteeliinidele, mida ei ole kirjeldatud määruses (EL) 2016/919.

▼B

5. Diskrimineerimise vältimiseks tagavad liikmesriigid, et iga konkreetse raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja keskmised, maksimum- ja miinimumtasud tema infrastruktuuri teatava kasutusviisi eest on võrreldavad ning sama turusegmendi võrreldavate teenuste suhtes kohaldatakse ühetaolisi kasutustasusid. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja näitab võrgustiku teadaandes, et kasutustasude määramise süsteem vastab nimetatud tingimustele, kuivõrd seda on võimalik teha konfidentsiaalset äriteavet avaldamata.

6. Kui raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja kavatseb käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kasutustasude määramise süsteemi olulisi osi muuta, teeb ta muudatused teatavaks vähemalt kolm kuud enne võrgustiku teadaande avaldamise tähtpäeva kooskõlas artikli 27 lõikega 4.

Artikkel 33

Kasutustasude vähendamine

1. Ilma et see piiraks aluslepingu artiklite 101, 102, 106 ja 107 kohaldamist ning olenemata käesoleva direktiivi artikli 31 lõikes 3 sätestatud otseste kulude põhimõttest, vastab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja poolt raudteeveo-ettevõtjalt mis tahes teenuste eest nõutavate kasutustasude vähendamine käesolevas artiklis sätestatud kriteeriumidele.

2. Välja arvatud lõikes 3 sätestatud juhtudel, võib kasutustasu vähendada üksnes tegeliku kokkuhoiu ulatuses, mida raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja on halduskulude osas saavutanud. Vähendamise määra kindlaksmääramisel ei tohi arvesse võtta kulude vähenemist, mida on kehtivas kasutustasus juba arvestatud.

3. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad võivad konkreetsete liiklusvoogude puhul kehtestada skeeme, mida võimaldatakse kõikidele infrastruktuuri kasutajatele ning millega vähendatakse kasutustasusid piiratud aja jooksul, et soodustada uute raudteeveoteenuste arengut, või vähendada kasutustasusid, et soodustada märkimisväärselt alakoormatud liinide kasutamist.

4. Vähendada võib üksnes konkreetse infrastruktuuri osa eest võetavaid kasutustasusid.

5. Samalaadsete teenuste suhtes kohaldatakse samalaadseid kasutustasu vähendamise skeeme. Kasutustasude vähendamise skeeme kohaldatakse raudteeveo-ettevõtjate suhtes mittediskrimineerival viisil.

Artikkel 34

Tasumata keskkonna-, õnnetus- ja infrastruktuurikulude hüvitamise skeemid

1. Liikmesriigid võivad raudteeinfrastruktuuri kasutamise suhtes kehtestada piiratud kehtivusajaga hüvitusskeemid, mida rakendatakse nende keskkonna-, õnnetus- ja infrastruktuurikulude puhul, mille mittetasumine konkureerivate veoliikide puhul on tõendatav, kui need kulud ületavad vastavaid raudteekulusid.

▼B

2. Kui hüvitist saab ainuõigust omav raudteeveo-ettevõtja, kajastub hüvitis ka võrreldavates soodustustes kasutajatele.

3. Kasutatav metoodika ja tehtud arvutused on avalikult kättesaadavad. Eelkõige peab olema võimalik näidata, milliseid konkureeriva transpordiinfrastruktuuri puhul välditavaid kulusid kaetakse, ning tagada, et skeem on ettevõtjatele juurdepääsetav mittediskrimineerivatel tingimustel.

4. Liikmesriigid tagavad skeemi vastavuse aluslepingu artiklitele 93, 107 ja 108.

Artikkel 35

Tulemuslikkuse kava

1. Infrastruktuuri kasutustasude määramise skeemide puhul stimuleeritakse raudteeveo-ettevõtjaid ja raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjat minimeerima häireid ning parandama raudteevõrgustiku toimivust tulemuslikkuse kava abil. Kava võib hõlmata sanktsioone võrgustiku toimivust häirivate tegude eest, hüvitisi ettevõtjatele, kes häiretest kahju saavad, ning preemiaid kavandatust suurema tulemuslikkuse eest.

2. Tulemuslikkuse kava aluspõhimõtted, mis on loetletud VI lisa punktis 2, kohaldatakse kogu võrgustiku ulatuses.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 60 vastu delegeeritud õigusakte VI lisa punkti 2 alapunkti c muutmiseks. Näiteks võib VI lisa punkti 2 alapunkti c muuta lähtuvalt raudteeturu arengust ning artiklis 55 osutatud reguleerivate asutuste, raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate ja raudteeveo-ettevõtjate saadud kogemustest. Kõnealuste muudatustega viiakse viivituse kategooriad vastavusse majandusharu parima praktikaga.

Artikkel 36

Reserveerimistasud

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad võivad võtta asjakohast tasu jaotatud läbilaskevõime eest, mis jääb kasutamata. Kõnealuse kasutamatajätmise tasu eesmärk on ergutada läbilaskevõime tõhusat kasutamist. Tasu nõudmine taotlejatelt, kellele on jaotatud rongiliin, on kohustuslik, kui nad ei kasuta jaotatud liini või selle osa korrapäraselt. Tasu kehtestamiseks avaldavad raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad oma võrgustiku teadaandes kasutamatajätmise kindlakstegemise kriteeriumid. Kooskõlas artikliga 56 kontrollib selliseid kriteeriume artiklis 55 osutatud reguleeriv asutus. Tasu maksab kas taotleja või kooskõlas artikli 41 lõikega 1 määratud raudteeveo-ettevõtja. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja on alati suuteline andma igale huvitatud isikule teavet infrastruktuuri läbilaskevõime kohta, mis on seda kasutavatele raudteeveo-ettevõtjatele juba jaotatud.

Artikkel 37

Koostöö seoses rohkem kui ühe võrgustiku suhtes kohaldatavate kasutustasude määramise süsteemidega

1. Liikmesriigid tagavad, et raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad teevad koostööd eesmärgiga võimaldada tõhusate kasutustasude määramise

▼B

süsteemide kohaldamist ning ühinevad eesmärgiga määrata kasutustasud või koordineerida kasutustasude määramist liidu raudteesüsteemis rohkem kui ühte raudteeinfrastruktuuri võrgustikku hõlmava rongiliikluse suhtes. Eelkõige võtavad raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad eesmärgiks tagada rahvusvaheliste raudteeveoteenuste konkurentsivõime optimeerimine ning raudteevõrgustike tõhus kasutamine. Selleks kehtestavad nad vajaliku menetluse, mille puhul järgitakse käesolevas direktiivis sätestatud eeskirju.

2. Käesoleva artikli lõike 1 kohaldamiseks tagavad liikmesriigid, et raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad teevad koostööd, et võimaldada artiklis 32 osutatud lisatasude ja artiklis 35 osutatud tulemuslikkuse kavade tõhusat kohaldamist liidu raudteesüsteemis rohkem kui ühte võrgustikku hõlmava liikluse suhtes.

3. JAGU

Infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamine

Artikkel 38

Läbilaskevõimega seotud õigused

1. Infrastruktuuri läbilaskevõimet jaotab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja. Pärast läbilaskevõime määramist taotlejale ei saa saaja seda teisele ettevõtjale ega üksusele üle anda.

Igasugune kauplemine infrastruktuuri läbilaskevõimega on keelatud ning toob kaasa edaspidisest läbilaskevõime jaotamisest kõrvalejätmise.

Üleandmisena ei käsitata raudteeveo-ettevõtja poolt läbilaskevõime kasutamist sellise taotleja äritegevuse korraldamiseks, kes ei ole raudteeveo-ettevõtja.

2. Õiguse kasutada konkreetset infrastruktuuri läbilaskevõimet rongiliinina võib taotlejatele anda maksimaalselt üheks liiklusgraafikuperioodiks.

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ning taotleja võivad sõlmida artiklis 42 sätestatud raamkokkuleppe raudteeinfrastruktuuri asjaomase läbilaskevõime kasutamiseks pikema aja jooksul kui üks liiklusgraafikuperiood.

3. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate ja taotlejate õigused ja kohustused, mis on seotud läbilaskevõime jaotamisega, nähakse ette lepingutega või liikmesriikide õigusega.

▼M1

4. Kui taotleja kavatseb taotleda infrastruktuuri läbilaskevõimet reisijateveoteenuse osutamiseks liikmesriigis, kus juurdepääs raudteeinfrastruktuurile on kooskõlas artikliga 11 piiratud, teavitab ta sellest asjaomaseid raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjaid ja reguleerivaid asutusi vähemalt 18 kuud enne selle liiklusgraafiku jõustumist, mille kohta läbilaskevõimet taotletakse. Selleks et asjaomased reguleerivad asutused saaksid hinnata võimalikku majanduslikku mõju olemasolevatele avaliku teenindamise lepingutele, peavad reguleerivad asutused tagama, et pädevaid asutusi, kes on sõlminud avaliku teenindamise lepingus määratletud marsruudil raudtee-reisijateveoteenuse lepingu, teisi huvitatud pädevaid asutusi, kellel on artikli 11 alusel õigus juurdepääsu piirata, ja avaliku

▼M1

teenindamise lepingu alusel kõnealusel reisijateveoteenuse marsruudil tegutsevaid raudteeveo-ettevõtjaid, teavitatakse viivitamata, ent hiljemalt kümne päeva jooksul.

▼B

Artikkel 39

Läbilaskevõime jaotamine

1. Liikmesriigid võivad sätestada infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamise raamistiku, tingimusel et järgitakse raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja majandamise sõltumatuse nõuet, mis on ette nähtud artikliga 4. Sätestatakse konkreetsed läbilaskevõime jaotamise eeskirjad. Läbilaskevõimet jaotab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja. Eelkõige tagab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja, et infrastruktuuri läbilaskevõimet jaotatakse ausalt ja diskrimineerimata ning vastavalt liidu õigusele.

2. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad hoiavad neile esitatud teabe ärisaladust.

Artikkel 40

Koostöö enam kui üht võrgustikku hõlmava infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamisel

1. Liikmesriigid tagavad, et raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad teevad koostööd, et võimaldada liidu raudteesüsteemis enam kui üht võrgustikku hõlmava infrastruktuuri läbilaskevõime tõhusat loomist ja jaotamist, sealhulgas artiklis 42 osutatud raamlepingute alusel. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad kehtestavad asjakohased menetlused, järgides käesolevas direktiivis sätestatud eeskirju, ja korraldavad vastavalt tegevuse enam kui üht võrgustikku hõlmavatel rongiliinidel.

Liikmesriigid tagavad, et kaasatakse kõikide nende raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate esindajad, kelle jaotamisotsused mõjutavad teisi raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjaid, et kooskõlastada infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamist või jaotada kogu asjakohane läbilaskevõime rahvusvahelisel tasandil, ilma et see piiraks raudtee-kaubaveovõrgustikke käsitlevates liidu õiguses sisalduvate erieeskirjade kohaldamist. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad avaldavad koostöö raames kehtestatud läbilaskevõime jaotamise põhimõtted ja kriteeriumid oma võrgustiku teadaandes kooskõlas IV lisa punktiga 3. Kõnealustesse menetlustesse võib kaasata kolmandate riikide raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate asjakohaseid esindajaid.

2. Komisjoni teavitatakse peamistest kohtumistest, kus töötatakse välja infrastruktuuri jaotamise ühised põhimõtted ja tavad, ning teda kutsutakse seal vaatlejana osalema. Reguleerivad asutused saavad infrastruktuuri jaotamisel kasutatavate ühiste põhimõtete ja tavade väljatöötamise ning IT-põhiste jaotussüsteemide kohta piisavalt teavet, mis võimaldab neil teostada artikli 56 kohast regulatiivset järelevalvet.

3. Mis tahes kohtumisel või muus tegevuses, mille eesmärk on võimaldada infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamist võrgustikevaheliseks rongiliikluseks, võtavad otsuseid vastu üksnes raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate esindajad.

4. Lõikes 1 osutatud koostöös osalejad tagavad, et andmed koostööst osavõtu, tegutsemisviiside ning asjasse puutuvate kriteeriumide kohta, mida kasutatakse infrastruktuuri läbilaskevõime hindamiseks ja jaotamiseks, tehtaks avalikkusele kättesaadavaks.

▼B

5. Lõikes 1 osutatud koostööd tehes hindavad raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad vajadust rahvusvaheliste rongiliinide järele ning vajaduse korral panevad ette ja korraldavad kaubarongide liikluse soodustamiseks rahvusvahelisi rongiliine, mille kohta esitatakse vastavalt artiklile 48 ühekordne taotlus.

Sellised ettevalmistatud rahvusvahelised rongiliinid tehakse taotlejatele kättesaadavaks kõigi osalevate raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate kaudu.

Artikkel 41

Taotlejad

1. Infrastruktuuri läbilaskevõime taotlusi võivad esitada taotlejad. Sellise infrastruktuuri läbilaskevõime kasutamiseks määravad taotlejad raudteeveo-ettevõtja, kes sõlmib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjaga lepingu kooskõlas artikliga 28. Sellega ei piirata taotlejate õigust sõlmida raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjatega lepinguid kooskõlas artikli 44 lõikega 1.

2. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja võib taotlejatele kehtestada nõudeid, et tagada oma õiguspäraste ootuste täitumine oodatavate tulude ning infrastruktuuri kasutamise osas. Sellised nõuded on asjakohased, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad. Nõuded täpsustatakse võrgustiku teadaandes vastavalt IV lisa punkti 3 alapunktile b. Nõuded võivad hõlmata üksnes sellise finantstagatise andmist, mis ei tohi ületada asjakohast taotleja teadaoleva tegevusaktiivsusega seotud taset, ning kinnitust, et taotleja suudab koostada nõuetekohaseid infrastruktuuri läbilaskevõime taotlusi.

3. Enne 16. juuni 2015 võtab komisjon vastu rakendusmeetmed, milles sätestatakse lõike 2 kohaldamise kriteeriumid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 42

Raamkokkulepped

1. Ilma et see piiraks aluslepingu artiklite 101, 102 ja 106 kohaldamist, võivad taotleja ja raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja sõlmida raamkokkulepe. Sellise raamkokkuleppega nähakse ette taotleja poolt soovitava ning talle pakutava infrastruktuuri läbilaskevõime põhinäitajad ajavahemikul, mis on pikem kui üks liiklusgraafikuperiood.

Raamkokkuleppes ei sätestata rongiliinide üksikasju, kuid selles tuleks järgida taotleja õigustatud ärialaseid vajadusi. Liikmesriik võib nõuda raamkokkuleppe eelnevat heakskiitmist käesoleva direktiivi artiklis 55 osutatud reguleeriva asutuse poolt.

2. Raamkokkulepped ei tohi välistada asjaomase infrastruktuuri kasutamist teiste taotlejate poolt või muudeks teenusteks.

3. Raamkokkuleppe tingimusi peab olema võimalik muuta või piirata, võimaldamaks raudteeinfrastruktuuri paremini kasutada.

▼B

4. Raamkokkulepe võib näha ette sanktsioone, kui peaks osutuma vajalikuks kokkulepet muuta või lõpetada.

5. Raamkokkulepped sõlmitakse põhimõtteliselt viieks aastaks, mida saab pikendada raamkokkuleppe algse kestusega võrdse pikkusega ajavahemike kaupa. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja võib erijuhtudel nõustuda lühemate või pikemate ajavahemikega. Pikem kui viieaastane ajavahemik peab olema põhjendatud ärilepingute, eriotstarbeliste investeeringute või riskidega.

6. Teenusteks, mis kasutavad artiklis 49 osutatud eriotstarbelist infrastruktuuri ja nõuavad taotleja poolt nõuetekohaselt põhjendatud olulisi ja pikaajalisi investeeringuid, võib raamkokkuleppeid sõlmida 15 aastaks. Pikem kui 15-aastane ajavahemik on lubatud üksnes erandjuhtudel, eelkõige suurte pikaajaliste investeeringute korral ning eelkõige juhul, kui sellisele investeeringule laienevad mitmeaastast amortisatsiooniplaani sisaldavad lepingulised kohustused.

Sellisel erandjuhul võib raamkokkuleppes kindlaks määrata üksikasjalikud läbilaskevõime põhinäitajad, mis antakse raamkokkuleppe kehtivuse ajaks taotleja kasutusse. Kõnealused põhinäitajad võivad olla rongiliinide kasutussagedus, maht ja kvaliteet. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja võib reserveeritud läbilaskevõimet vähendada, kui selle kasutus vähemalt ühe kuu jooksul on olnud väiksem artiklis 52 sätestatud künnisest.

Alates 1. jaanuarist 2010 võib viieks aastaks sõlmida ühe korra pikendatava esialgse raamkokkuleppe, võttes aluseks teenust enne 1. jaanuari 2010 osutavate taotlejate kasutatud läbilaskevõime põhinäitajad, et võtta arvesse eriotstarbelisi investeeringuid või olemasolevaid ärilepinguid. Artiklis 55 osutatud reguleeriv asutus vastutab sellise kokkuleppe jõustumiseks loa andmise eest.

7. Iga raamkokkuleppe üldine sisu tehakse kättesaadavaks kõikidele huvitatud isikutele, hoides samas ärisaladust.

8. Reguleerivate asutuste, pädevate asutuste ja raudteeveo-ettevõtjate kogemustele ning artikli 57 lõikes 1 osutatud võrgustiku tegevusele toetudes võib komisjon vastu võtta meetmed, milles sätestatakse käesoleva artikli kohaldamise üksikasjalik kord ja kriteeriumid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 43

Jaotamisgraafik

1. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja peab kinni VII lisas sätestatud läbilaskevõime jaotamise graafikust.

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 60 vastu delegeeritud õigusakte VII lisa teatavaks muutmiseks. Näiteks võib pärast kõigi raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjatega konsulteerimist muuta VII lisa, et võtta arvesse läbilaskevõime jaotamise protsessi toimimisega seotud kaalutlusi. Kõnealuste muudatuste aluseks on saadud kogemustele toetuv vajadus tagada tõhus jaotamisprotsess ning need kajastavad raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate operatiivseid probleeme.

▼B

3. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad lepivad enne liiklusgraafiku kavandi osas konsultatsioonide alustamist teiste asjasse puutuvate raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjatega kokku, millised rahvusvahelised rongiliinid liiklusgraafikusse lülitatakse. Muudatusi tehakse vaid äärmise vajaduse korral.

Artikkel 44

Taotlused

1. Taotlejad võivad avaliku õiguse või eraõiguse alusel taotleda raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjalt lepingu sõlmimist, mis annab õiguse kasutada IV peatüki 2. jaos sätestatud kasutustasu eest raudteeinfrastruktuuri.

2. Tavapärase liiklusgraafikuga seonduvad taotlused esitatakse VII lisas sätestatud tähtpäevadeks.

3. Raamkokkuleppe sõlminud taotleja võib taotluse esitada vastavalt kõnealusele kokkuleppele.

4. Enam kui ühte võrgustikku läbivate rongiliinide puhul tagavad raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad, et taotlejatel on võimalik esitada avaldus ühele asutusele, milleks on raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate asutatud ühisasutus või üks raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja, kes kõnealuse rongiliiniga tegeleb. Sellisel raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjal on õigus taotleja nimel taotleda läbilaskevõimet teistelt asjasse puutuvatelt raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjatelt. Kõnealune nõue ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2010. aasta määruse (EL) nr 913/2010 (konkurentsivõimeliseks kaubaveoks kasutatava Euroopa raudteevõrgustiku kohta) ([1]) kohaldamist.

Artikkel 45

Liiklusgraafikute koostamine

1. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja rahuldab võimaluste piires kõik infrastruktuuri läbilaskevõime taotlused, sealhulgas enam kui ühte võrgustikku läbivaid rongiliine hõlmavad taotlused, ning võtab võimaluste piires arvesse kõiki taotlejatele kehtestatavaid piiranguid, sealhulgas mõju nende äritegevusele.

2. Liiklusgraafikute koostamisel ja kooskõlastamisel võib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja eelistada eriotstarbelisi teenuseid, kuid üksnes artiklites 47 ja 49 sätestatud korras.

3. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja konsulteerib liiklusgraafiku kavandi osas huvitatud isikutega ning annab neile oma seisukohtade esitamiseks aega vähemalt üks kuu. Huvitatud isikud on kõik infrastruktuuri läbilaskevõimet taotlenud isikud ja muud isikud, kes soovivad, et neil lubataks avaldada arvamust seoses liiklusgraafiku mõjuga nende võimalustele liiklusgraafikuperioodil raudteeveoteenuseid osta.

4. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja võtab vajalikud meetmed võimalike esilekerkinud probleemide lahendamiseks.

([1]) ELT L 276, 20.10.2010, lk 22.

▼B

Artikkel 46

Kooskõlastusmenetlus

1. Artiklis 45 sätestatud liiklusgraafikute koostamise käigus püüab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja juhul, kui eri taotluste vahel tekib vastuolu, taotluste kooskõlastamise kaudu tagada kõikide nõudmiste parima ühildamise.

2. Kooskõlastamist nõudva olukorra tekkimisel on raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjal õigus mõistlikes piires pakkuda taotletud läbilaskevõimest erinevat infrastruktuuri läbilaskevõimet.

3. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja püüab asjasse puutuvate taotlejatega konsulteerides kõik võimalikud vastuolud lahendada. Selliseid konsultatsioone peetakse järgmise teabe alusel, mis avalikustatakse mõistliku aja jooksul tasuta kas kirjalikult või elektrooniliselt:

a) rongiliinid, mida kõik teised taotlejad on samadel marsruutidel taotlenud;

b) samadel marsruutidel kõigile teistele taotlejatele esialgselt jaotatud rongiliinid;

c) kooskõlas lõikega 2 asjakohastel marsruutidel väljapakutud alternatiivsed rongiliinid;

d) läbilaskevõime jaotamise käigus arvessevõetavate kriteeriumide kõik üksikasjad.

Kooskõlas artikli 39 lõikega 2 edastatakse kõnealune teave ilma teisi taotlejaid avalikustamata, välja arvatud juhul, kui asjaomased taotlejad on avalikustamiseks loa andnud.

4. Kooskõlastusmenetlust reguleerivad põhimõtted esitatakse võrgustiku teadaandes. Eelkõige seonduvad need raskustega rahvusvaheliste rongiliinide korraldamisel ning mõjuga, mida muutmine võib avaldada teistele raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjatele.

5. Kui infrastruktuuri läbilaskevõime taotlusi ei ole võimalik kooskõlastamata rahuldada, püüab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja rahuldada kõik taotlused kooskõlastamise kaudu.

6. Ilma et see piiraks kehtiva kaebemenetluse ning artikli 56 kohaldamist, tehakse infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamisega seotud vaidluste korral selliste vaidluste kiireks lahendamiseks kättesaadavaks vaidluste lahendamise süsteem. Kõnealune süsteem esitatakse võrgustiku teadaandes. Kõnealuse süsteemi kohaldamisel tehakse otsus hiljemalt kümne tööpäeva jooksul.

Artikkel 47

Ülekoormatud infrastruktuur

1. Kui pärast taotletavate rongiliinide kooskõlastamist ja taotlejatega konsulteerimist ei ole võimalik infrastruktuuri läbilaskevõime taotlusi nõuetekohaselt rahuldada, kuulutab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja viivitamata selle infrastruktuuri osa, kus kõnealune olukord tekkis, ülekoormatuks. Seda tehakse ka infrastruktuuri suhtes, mille puhul prognoositakse lähitulevikus läbilaskevõime ammendumist.

2. Kui infrastruktuur on kuulutatud ülekoormatuks, teeb raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja artiklis 50 osutatud läbilaskevõime analüüsi, välja arvatud juhul, kui juba rakendatakse artiklis 51 ette nähtud läbilaskevõime suurendamise kava.

▼B

3. Kui kasutustasusid ei ole kehtestatud kooskõlas artikli 31 lõikega 4 või need ei ole andnud rahuldavat tulemust ning infrastruktuur on kuulutatud ülekoormatuks, võib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamisel rakendada lisaks ka prioriteetsuskriteeriume.

4. Prioriteetsuskriteeriumide aluseks on teenuse olulisus ühiskonna jaoks võrreldes muu teenusega, mis sellest tulenevalt kõrvale jäetakse.

Et tagada asjakohaste veoteenuste areng kõnealuses raamistikus, rahuldamaks eelkõige avalike teenustega seotud vajadusi või edendamaks riigisisest ja rahvusvahelist raudtee-kaubavedu, võtavad liikmesriigid mittediskrimineerivatel tingimustel vajalikud meetmed, et tagada nimetatud teenuste eelistamine infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamisel.

Liikmesriigid võivad vajaduse korral maksta raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjale hüvitist, mis katab võimaliku saamata jäänud tulu seoses teise lõigu alusel teatava läbilaskevõime eraldamisega teatavatele teenustele.

Kõnealuste meetmete ja hüvitiste puhul võetakse arvesse nimetatud kõrvalejätmise mõju teistes liikmesriikides.

5. Prioriteetsuskriteeriumide kindlaksmääramisel peetakse nõuetekohaselt silmas kaubaveoteenuste ning eelkõige rahvusvaheliste kaubaveoteenuste olulisust.

6. Ülekoormatud infrastruktuuri puhul kasutatav menetlus ning kriteeriumid esitatakse võrgustiku teadaandes.

Artikkel 48

Ühekordsed taotlused

1. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja vastab üksikuid rongiliine hõlmavatele ühekordsetele taotlustele niipea kui võimalik ning igal juhul viie tööpäeva jooksul. Olemasoleva vaba läbilaskevõime kohta esitatud teave tehakse kättesaadavaks kõikidele taotlejatele, kes võivad soovida kõnealust läbilaskevõimet kasutada.

2. Vajaduse korral hindavad raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad vajadust lõplikku liiklusgraafikusse jäetava reservläbilaskevõime järele, mis võimaldab ühekordsetele taotlustele kiiresti reageerida. See kehtib ka ülekoormatud infrastruktuuri suhtes.

Artikkel 49

Eriotstarbeline infrastruktuur

1. Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, on infrastruktuuri läbilaskevõime kasutatav kõikide selliste teenuseliikide puhul, mis vastavad rongiliini käigushoidmiseks vajalikele põhinäitajatele.

▼B

2. Kui on olemas sobilikud alternatiivsed marsruudid, võib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja pärast huvitatud isikutega konsulteerimist määrata teatava infrastruktuuri kasutamiseks teatavat liiki liiklusele. Ilma et see piiraks aluslepingu artiklite 101, 102 ja 106 kohaldamist, võib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja pärast sellist määramist infrastruktuuri läbilaskevõime jagamisel eelistada kõnealust liiki liiklust.

Selline määramine ei takista kõnealuse infrastruktuuri kasutamist muud liiki liikluseks, kui läbilaskevõime on olemas.

3. Kui infrastruktuuri kasutamine on määratud vastavalt lõikele 2, kirjeldatakse seda võrgustiku teadaandes.

Artikkel 50

Läbilaskevõime analüüs

1. Läbilaskevõime analüüsi eesmärk on kindlaks teha infrastruktuuri läbilaskevõime kitsendused, mis takistavad läbilaskevõime taotlusi nõuetekohaselt rahuldamast, ning teha ettepanekud täiendavate taotluste rahuldamise võimaluste kohta. Kõnealuse analüüsiga tehakse kindlaks ülekoormuse põhjused ning meetmed, mida võidakse ülekoormuse leevendamiseks lühikeses ja keskmises perspektiivis võtta.

2. Läbilaskevõime analüüsis võetakse arvesse infrastruktuuri, töökorda, osutatavate teenuste liikide iseloomu ning kõikide nende tegurite mõju infrastruktuuri läbilaskevõimele. Kaalutavate meetmete seas on eelkõige teenuste ümbersuunamine, ümberajastamine, kiirusemuudatused ning infrastruktuuri parendused.

3. Läbilaskevõime analüüs viiakse lõpule kuue kuu jooksul alates infrastruktuuri tunnistamisest ülekoormatuks.

Artikkel 51

Läbilaskevõime suurendamise kava

1. Kuue kuu jooksul pärast läbilaskevõime analüüsi lõpuleviimist valmistab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ette läbilaskevõime suurendamise kava.

2. Läbilaskevõime suurendamise kava töötatakse välja pärast asjasse puutuva ülekoormatud infrastruktuuri kasutajatega konsulteerimist.

Selles esitatakse:

a) ülekoormuse põhjused;

b) liikluse eeldatavad arengusuunad;

c) infrastruktuuri edasiarendamise piirangud;

d) läbilaskevõime suurendamise võimalused ja kulud, sealhulgas eeldatavad muudatused juurdepääsutasudes.

Võimalike määratletud meetmete tasuvusanalüüsist lähtudes määratakse sellega ka kindlaks meetmed, mida võetakse infrastruktuuri läbilaskevõime suurendamiseks, kaasa arvatud nende meetmete rakendamise ajakava.

▼B

Kõnealuse kava osas võib nõuda liikmesriigi eelnevat heakskiitu.

3. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja lõpetab asjasse puutuva infrastruktuuri puhul artikli 31 lõike 4 kohaselt kasutustasude võtmise, kui:

a) ta ei esita läbilaskevõime suurendamise kava või

b) ta ei astu samme läbilaskevõime suurendamise kavas kindlaks määratud meetmete järgimiseks.

4. Olenemata käesoleva artikli lõikest 3 võib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja artiklis 55 osutatud reguleeriva asutuse nõusolekul nende tasude võtmist jätkata, kui:

a) läbilaskevõime suurendamise kava ei ole võimalik ellu viia temast sõltumatutel põhjustel või

b) olemasolevad võimalused ei ole majanduslikult ega rahaliselt tasuvad.

Artikkel 52

Rongiliinide kasutamine

1. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja täpsustab võrgustiku teadaandes tingimused, mille kohaselt ta võtab jaotamismenetluse eelistuste kindlaksmääramisel arvesse rongiliinide varasemat kasutusmäära.

2. Eelkõige ülekoormatud infrastruktuuri osas nõuab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja iga sellise rongiliini loovutamist, mille kasutus on vähemalt ühe kuu jooksul jäänud alla võrgustiku teadaandega ette nähtud künnise, kui seda ei ole tinginud taotlejast sõltumatud mittemajanduslikud põhjused.

Artikkel 53

Infrastruktuuri läbilaskevõime hooldustöödeks

1. Liiklusgraafiku koostamise käigus esitatakse hooldustööde tegemiseks vajaliku infrastruktuuri läbilaskevõime taotlused.

2. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja võtab nõuetekohaselt arvesse rööbastee korralisteks hooldustöödeks reserveeritud infrastruktuuri läbilaskevõime mõju taotlejatele.

3. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja teatab huvitatud isikutele nii kiiresti kui võimalik sellest, et infrastruktuur ei ole mittekorrapäraste hooldustööde tõttu juurdepääsetav.

▼M1

Reguleeriv asutus võib nõuda, et raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja teeks sellise teabe talle kättesaadavaks, kui ta peab seda vajalikuks.

▼B

Artikkel 54

Häirete puhul võetavad erimeetmed

▼M1

1. Tehnilisest rikkest või õnnetusest tingitud rongiliikluse häirete puhul võtab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja kõik vajalikud meetmed tavapärase olukorra taastamiseks. Selleks koostab ta hädaolukorra lahendamise plaani, milles loetletakse erinevad asutused, keda tuleb tõsiste vahejuhtumite või rongiliikluse tõsiste häirete puhul teavitada. Juhul kui häire võib mõjutada piiriülest liiklust, jagab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja kogu asjakohast teavet teiste raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjatega, kelle võrgustikku ja liiklust see häire võib mõjutada. Asjaomased raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad teevad koostööd tavapärase piiriülese liikluse taastamiseks.

▼B

2. Eriolukorras ning infrastruktuuri ajutise kasutamiskõlbmatuseni viivast rikkest tuleneval äärmisel vajadusel võib jaotatud rongiliine eelneva hoiatuseta ära võtta seni, kuni see on süsteemi parandamiseks vajalik.

Kui ta seda vajalikuks peab, võib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja nõuda, et raudteeveo-ettevõtjad teeksid talle kättesaadavaks vahendid, mida ta peab tavapärase olukorra võimalikult kiireks taastamiseks kõige sobilikumaks.

3. Liikmesriigid võivad nõuda, et raudteeveo-ettevõtjad võtaksid osa ohutusnormidele ja -eeskirjadele vastavuse tagamisest ja järelevalvest.

4. JAGU

Reguleeriv asutus

Artikkel 55

Reguleeriv asutus

1. Iga liikmesriik loob ühtse raudteesektorit reguleeriva riikliku asutuse. Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, on kõnealune asutus eraldiseisev asutus, mis on organisatsioonilise, funktsionaalse ja hierarhilise ülesehituse poolest ning otsuste tegemise seisukohast õiguslikult eraldiseisev ja sõltumatu teistest avalik-õiguslikest või eraõiguslikest üksustest. Samuti on ta organisatsiooniliselt, rahastamisotsuste osas, õigusliku struktuuri poolest ning otsustustes sõltumatu mis tahes raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjast, tasusid määravast asutusest, läbilaskevõimet jaotavast asutusest või taotlejast. Lisaks on asutus funktsionaalselt sõltumatu kõigist pädevatest asutusest, kes on seotud avaliku teenindamise lepingu sõlmimisega.

2. Liikmesriigid võivad luua reguleerivaid asutusi, mis on pädevad mitmes reguleeritavas sektoris, kui sellised integreeritud reguleerivad asutused vastavad käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud sõltumatuse nõudele. Samuti võidakse raudteesektori reguleeriv asutus organisatsiooniliselt liita nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003

▼B

(aluslepingu artiklites 101 ja 102 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta) ([1]) artiklis 11 osutatud liikmesriigi konkurentsiasutusega, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/49/EÜ (ühenduse raudteede ohutuse kohta) ([2]) alusel loodud ohutusasutusega või III peatükis osutatud tegevusluba väljaandva asutusega, kui selline ühisasutus vastab käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud sõltumatuse nõudele.

3. Liikmesriigid tagavad, et reguleeriva asutuse töötajate valik ja juhtimine tagavad asutuse sõltumatuse. Eelkõige tagavad nad, et reguleeriva asutuse poolt kooskõlas artikliga 56 vastu võetavate otsuste eest vastutavad isikud, näiteks juhatuse liikmed, nimetab selgete ja läbipaistvate ning nende sõltumatust tagavate eeskirjade alusel ametisse riigi valitsus, ministrite nõukogu või muu ametiasutus, kellele otseselt ei kuulu reguleeritavad ettevõtted.

Liikmesriigid otsustavad, kas need isikud nimetatakse ametisse tähtajaliseks ja pikendatavaks ametiajaks või alaliselt, mis võimaldab neid töölt vabastada üksnes distsiplinaarpõhjustel, mis ei ole seotud nende poolt tehtavate otsustega. Need isikud valitakse läbipaistva menetluse alusel, lähtudes nende teenetest, sealhulgas asjakohasest pädevusest ja vastavatest kogemustest, eelistatavalt raudteede või muude võrgustikutööstuste valdkonnas.

Liikmesriigid tagavad, et need isikud tegutsevad reguleeriva asutuse ülesandeid täites raudteesektoriga seotud turuhuvidest sõltumatult ja neil ei ole reguleeritavates ettevõtjates ega üksustes huve ega selliste asutustega sõlmitud ärisuhteid. Selleks esitavad need isikud igal aastal kohustuste deklaratsiooni ja huvide deklaratsiooni, näidates ära mis tahes otsesed või kaudsed huvid, mida võib pidada nende sõltumatust kahjustavaks ja mis võivad mõjutada ametiülesannete täitmist. Need isikud taandavad end otsuste tegemisest juhtudel, mis puudutavad ettevõtjat, kellega nad on olnud otseselt või kaudselt seotud ühe aasta jooksul enne menetluse alustamist.

Reguleeriva asutuse ülesandeid täites ei küsi nad üheltki riigiasutuselt ega muult avalik-õiguslikult või eraõiguslikult üksuselt juhiseid ega järgi neid ning neil on täielik pädevus reguleeriva asutuse töötajate töölevõtmisel ja juhtimisel.

Ametiaja lõppemisel reguleerivas asutuses ei või nad töötada üheski reguleeritavatest ettevõtjatest ega üksustest ega olla seal juhtival ametikohal vähemalt ühe aasta jooksul.

([1]) EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1.
Märkus: nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 pealkirja on kohandatud, et võtta arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite numeratsiooni muutumist vastavalt Lissaboni lepingu artiklile 5, esialgne viide oli asutamislepingu artiklitele 81 ja 82.

([2]) ELT L 164, 30.4.2004, lk 44.

▼B

Artikkel 56

Reguleeriva asutuse ülesanded

1. Ilma et see piiraks artikli 46 lõike 6 kohaldamist, on taotlejal õigus, kui ta leiab, et teda on ebaõiglaselt koheldud, diskrimineeritud või muul viisil kahjustatud, esitada reguleerivale asutusele kaebus eelkõige raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja või vajaduse korral raudteeveo-ettevõtja või teenindusrajatise käitaja otsuste peale, mis käsitlevad:

a) võrgustiku teadaannet selle esialgsel ja lõplikul kujul;

b) selles esitatud kriteeriumeid;

c) jaotamismenetlust ja selle tulemust;

d) kasutustasude määramise skeemi;

e) temalt nõutavate või nõuda kavatsetavate infrastruktuuri kasutustasude suurust;

f) artiklite 10–13 kohast juurdepääsukorda;

g) teenustele juurdepääsu ja teenuste eest kasutustasude määramist kooskõlas artikliga 13;

▼M1

h) liiklusjuhtimist;

i) uuenduste kavandamist ja plaanilisi või plaaniväliseid hooldustöid;

j) vastavust artikli 2 lõikes 13 ning artiklites 7, 7a, 7b, 7c ja 7d sätestatud nõuetele, muu hulgas sellistele, mis käsitlevad huvide konflikti.

2. Ilma et see piiraks liikmesriikide konkurentsiasutuste õigusi konkurentsi tagamisel raudteeteenuste turul, on reguleerival asutusel õigus jälgida konkurentsiolukorda raudteeteenuste turul, muu hulgas eelkõige kiirreisirongiteenuste turul, ja raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate tegevust seoses lõike 1 punktidega a–j. Eelkõige kontrollib reguleeriv asutus lõike 1 punktide a–j täitmist omal algatusel ja selleks, et vältida diskrimineerimist taotlejate vastu. Ta kontrollib eelkõige, kas võrgustiku teadaanne sisaldab diskrimineerivaid sätteid või kas sellega antakse raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjatele kaalutlusõigus, mida on võimalik kasutada taotlejate diskrimineerimiseks.

▼B

3. Reguleeriv asutus teeb samuti tihedat koostööd Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiivis 2008/57/EÜ (ühenduse raudteesüsteemi koostalitlusvõime kohta) [1] määratletud riikliku ohutusasutusega ja käesolevas direktiivis määratletud tegevuslubasid väljaandva asutusega.

Liikmesriigid tagavad, et need asutused arendavad omavahelises koostöös välja teabejagamis- ja koostööraamistiku, mille eesmärk on hoida ära kahjulikke mõjusid konkurentsile või ohutusele raudteeturul. See

[1] ELT L 191, 18.7.2008, lk 1.

▼B

raamistik hõlmab ka mehhanismi, millega reguleeriv asutus esitab riiklikule ohutusasutusele ja tegevuslubasid väljaandvale asutusele soovitusi küsimustes, mis võivad mõjutada konkurentsi raudteeturul, ning millega riiklik ohutusasutus esitab reguleerivale asutusele ja tegevuslubasid väljaandvale asutusele soovitusi küsimustes, mis võivad mõjutada ohutust. Ilma et see piiraks iga asutuse sõltumatust oma asjaomases pädevusalas, uurib asjaomane asutus enne otsuste vastuvõtmist iga sellist soovitust. Kui asjaomane asutus kavatseb nendest soovitustest kõrvale kalduda, põhjendab ta seda oma otsustes.

4. Liikmesriigid võivad otsustada, et reguleerivale asutusele tehakse ülesandeks võtta vastu mittesiduvaid arvamusi artikli 8 lõikes 3 osutatud äriplaani esialgsete versioonide, osutatud lepingu ning läbilaskevõime suurendamise kava kohta, märkides eelkõige, kas nimetatud dokumendid on kooskõlas konkurentsiolukorraga raudteeteenuste turul.

5. Reguleerival asutusel on materiaalsete ja inimressursside kujul oma ülesannete täitmiseks vajalik organisatsiooniline suutlikkus, mis on proportsionaalne raudteesektori tähtsusega liikmesriigis.

6. Reguleeriv asutus tagab, et raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja poolt kehtestatud kasutustasud on IV peatüki 2. jaoga vastavuses ning mittediskrimineerivad. Taotlejate ja raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja läbirääkimised infrastruktuuri kasutustasude üle on lubatud üksnes juhul, kui need toimuvad reguleeriva asutuse järelevalve all. Reguleeriv asutus sekkub, kui läbirääkimised läheksid tõenäoliselt vastuollu käesoleva peatüki nõuetega.

7. Reguleeriv asutus konsulteerib korrapäraselt ja igal juhul vähemalt iga kahe aasta järel raudtee-kaubaveo ja -reisijateveo teenuste kasutajate esindajatega, et võtta arvesse nende arvamusi raudteeturu kohta.

8. Reguleerival asutusel on õigus asjasse puutuvas liikmesriigis nõuda raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjalt, taotlejalt ja mis tahes kolmandalt isikult asjakohast teavet.

Taotletud teave esitatakse reguleeriva asutuse poolt kehtestatud mõistliku aja jooksul, mis ei ületa üht kuud, välja arvatud juhul, kui reguleeriv asutus sellega erijuhtudel nõustub ja annab loa ajaliselt piiritletud pikenduseks, mis ei ületa kaht täiendavat nädalat. Reguleerival asutusel võimaldatakse jõustada selliseid taotlusi sobivate karistuste, sealhulgas trahvidega. Reguleerivale asutusele esitatav teave hõlmab kõiki andmeid, mida reguleeriv asutus vajab kaebustega seotud ülesannete täitmiseks ja seoses konkurentsi jälgimisega raudteeteenuste turul kooskõlas lõikega 2. See hõlmab andmeid, mida on vaja statistika tegemiseks ja turu jälgimiseks.

▼M1

9. Reguleeriv asutus vaatab ühe kuu jooksul alates kaebuse saamisest kaebuse läbi ning vastavalt vajadusele palub asjakohast teavet ja alustab konsulteerimist kõikide asjaomaste osapooltega. Ta teeb kaebuste suhtes otsuse, võtab meetmeid olukorra heastamiseks ja teavitab asjaomaseid osapooli oma põhjendatud otsusest eelnevalt kindlaks määratud mõistliku aja jooksul, kuid igal juhul kuue nädala jooksul alates kogu asjakohase teabe saamisest. Ilma et see piiraks liikmesriikide konkurentsiasutuste õigusi konkurentsi tagamisel raudteeteenuste turul, teeb reguleeriv asutus vajaduse korral omal algatusel otsuse asjakohaste meetmete kohta kõnealustel turgudel taotlejate diskrimineerimise, turu moonutamise ja mis tahes muu negatiivse arengu korrigeerimiseks, võttes eelkõige arvesse lõike 1 punkte a–j.

▼B

Reguleeriva asutuse otsus on siduv kõikidele asjaomastele isikutele ja see ei kuulu teise haldusasutuse kontrolli alla. Reguleeriv asutus on suuteline jõustama oma otsuseid sobivate karistuste, sealhulgas trahvidega.

Kui kaebus on esitatud seoses infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamisest keeldumisega või tingimustega, mille alusel läbilaskevõimet pakutakse, kinnitab reguleeriv asutus, et raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja otsust ei ole tarvis muuta, või nõuab selle otsuse muutmist vastavalt reguleeriva asutuse antud juhistele.

10. Liikmesriigid tagavad, et reguleeriva asutuse otsuseid on võimalik kohtus vaidlustada. Kaebus võib peatada reguleeriva asutuse otsuse üksnes siis, kui reguleeriva asutuse otsusest tulenev kohene mõju võib põhjustada kaebuse esitajale pöördumatut või ilmselgelt liiga suurt kahju. Käesolev säte ei piira kaebust menetlevale kohtule konstitutsioonilise seadusega antud asjakohaseid volitusi.

11. Liikmesriigid tagavad, et reguleeriva asutuse otsused avaldatakse.

▼M1

12. Selleks, et kontrollida artiklis 6 sätestatud raamatupidamisarvestuse lahususe ja artiklis 7d sätestatud finantsläbipaistvuse nõude järgimist, on reguleerival asutusel õigus raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjaid, teenindusrajatiste käitajaid ja vajaduse korral raudteeveo-ettevõtjaid auditeerida või algatada nende suhtes välisaudit. Vertikaalselt integreeritud ettevõtjate puhul kehtib see õigus vastava ettevõtja kõigi juriidiliste isikute suhtes. Reguleerival asutusel on õigus nõuda asjakohast teavet. Eelkõige on reguleerival asutusel õigus nõuda, et raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad, teenindusrajatiste käitajad ja kõik ettevõtjad või muud üksused, kes tegelevad raudteeveoga, raudteeveo eri kategooriate integreerimisega või infrastruktuuri majandamisega, nagu on osutatud artikli 6 lõigetes 1 ja 2 ning artiklis 13, esitavad täielikult või osaliselt VIII lisas loetletud raamatupidamisandmed nii üksikasjalikult, nagu peetakse vajalikuks ja proportsionaalseks.

Ilma et see piiraks riigiabi eest vastutavate siseriiklike asutuste pädevust, võib reguleeriv asutus kõnealuse raamatupidamisarvestuse alusel teha ka järeldusi riigiabi käsitlevates küsimustes, millest ta teavitab kõnealuseid asutusi.

▼M1

Reguleeriv asutus jälgib artikli 7d lõikes 1 osutatud rahavooge, artikli 7d lõigetes 4 ja 5 osutatud laene ning artikli 7d lõikes 7 osutatud võlgasid.

Kui liikmesriik on määranud reguleeriva asutuse artikli 7c lõikes 4 osutatud sõltumatuks pädevaks asutuseks, hindab reguleeriv asutus kõnealuses artiklis osutatud koostöölepinguid.

▼B

13. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 60 vastu delegeeritud õigusakte VIII lisa teatavaks muutmiseks. Näiteks võib VIII lisa muuta, et kohandada seda vastavalt raamatupidamis- ja järelevalvetavade arengule, ja/või seda täiendada raamatupidamisarvestuste eristamise tõendamiseks vajalike lisaelementidega.

Artikkel 57

Reguleerivate asutuste koostöö

1. Reguleerivad asutused vahetavad teavet oma töö ja otsustuspõhimõtete ning tavade kohta ja vahetavad eelkõige teavet oma peamiste menetlusküsimuste ja üle võetud liidu raudteeõiguse tõlgendamise probleemide kohta. Nad teevad muul viisil koostööd, et otsustamist kogu liidu ulatuses ühtlustada. Sel eesmärgil osalevad nad ja teevad koostööd korrapäraselt kokku tulevas võrgustikus. Komisjon on võrgustiku liige; ta kooskõlastab ja toetab selle tööd ning vastavalt vajadusele esitab võrgustikule soovitusi. Ta tagab asjakohaste reguleerivate asutuste aktiivse koostöö.

Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivis 95/46/EÜ (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta) ([1]) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määruses (EÜ) nr 45/2001 (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta) ([2]) sätestatud andmekaitse-eeskirjadega toetab komisjon eespool osutatud teabevahetust võrgustiku liikmete vahel, seda võimaluse korral elektrooniliste vahenditega, austades asjaomaste ettevõtjate poolt avaldatud ärisaladuste konfidentsiaalsust.

2. Reguleerivad asutused teevad tihedat koostööd, sealhulgas töökoralduse abil, et aidata üksteist turu järelevalve teostamisel ning kaebuste või uurimistega seotud küsimustes.

3. Kui kaebus või omaalgatuslik uurimine on seotud rahvusvahelisele raudteeliinile juurdepääsuga või tasu määramisega, ja ka seoses konkurentsi jälgimisega rahvusvaheliste raudteeveoteenuste turul, konsulteerib asjaomane reguleeriv asutus kõigi teiste liikmesriikide reguleerivate asutustega, mida asjaomane rahvusvaheline rongiliin läbib, ja vajaduse korral komisjoniga, ning taotleb neilt enne otsuse tegemist kogu vajaliku teabe.

([1]) EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.
([2]) EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1.

▼M1

3a. Kui rahvusvahelise veoteenusega seotud küsimused nõuavad kahe või enama reguleeriva asutuse otsust, siis teevad asjaomased reguleerivad asutused koostööd oma vastavate otsuste ettevalmistamisel, et saavutada küsimuse lahendamine. Sel eesmärgil täidavad reguleerivad asutused oma ülesandeid kooskõlas artikliga 56.

▼B

4. Lõike 3 kohaselt konsulteeritavad reguleerivad asutused esitavad kogu teabe, mida neil endil on siseriiklikust õigusest tulenevalt õigus küsida. Kõnealust teavet võib kasutada üksnes lõikes 3 osutatud kaebuse või uurimisega seotud küsimuste lahendamiseks.

5. Reguleeriv asutus, kellele kaebus esitatakse või kes teostab omaalgatuslikku uurimist, edastab kogu asjakohase teabe vastutavale reguleerivale asutusele, et kõnealune asutus võtaks asjaosaliste suhtes meetmeid.

6. Liikmesriigid tagavad, et kõik artikli 40 lõike 1 kohased raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate ühenduste esindajad esitavad viivitamata kogu teabe, mida on vaja käesoleva artikli lõikes 3 osutatud kaebuse või uurimisega seotud küsimuste lahendamiseks või mida taotleb selle liikmesriigi reguleeriv asutus, kus kõnealune esindaja asub. Kõnealusel reguleerival asutusel on õigus edastada selline asjakohast rahvusvahelist rongiliini hõlmav teave lõikes 3 osutatud reguleerivatele asutustele.

7. Reguleeriva asutuse taotlusel võib komisjon osaleda lõigetes 2–6 loetletud tegevustes, et hõlbustada nende lõigete kohast reguleerivate asutuste koostööd.

▼M1

8. Reguleerivad asutused töötavad välja ühised põhimõtted ja tavad, mida nad järgivad käesoleva direktiivi kohaselt neile antud otsustamisõiguse kasutamisel. Sellised ühised põhimõtted ja tavad hõlmavad selliste vaidluste lahendamise korda, mis tekivad lõike 3a raames. Tuginedes reguleerivate asutuste kogemusele ning lõikes 1 osutatud võrgustiku tegevusele, ning kui see on vajalik reguleerivate asutuste tõhusa koostöö tagamiseks, võib komisjon vastu võtta rakendusaktid, et kindlaks määrata sellised ühised põhimõtted ja tavad. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

▼B

9. Reguleerivad asutused vaatavad läbi artikli 37 ja artikli 40 lõike 1 kohaste raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate ühenduste otsused ja tavad, millega rakendatakse käesoleva direktiivi sätteid või mis muul viisil aitavad hõlbustada rahvusvahelisi raudteevedusid.

▼M1

10. Kaht riiki hõlmavat infrastruktuuri puudutavate otsuste puhul võivad mõlemad asjaomased liikmesriigid igal ajal pärast 24. detsembrit 2016 kokku leppida asjaomaste reguleerivate asutuste vahelise tegevuse koordineerimises, et ühtlustada nende otsuste mõju.

▼B

V PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 58

Avaliku hankemenetluse eeskirjad

Käesoleva direktiivi sätted ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivi 2004/17/EÜ (millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused) ([1]) kohaldamist.

Artikkel 59

Erandid

1. Kuni 15. märtsini 2013 ei pruugi Iirimaa kui liikmesriik, mis asub saarel ja millel on raudteeühendus ainult ühe teise liikmesriigiga, ja Ühendkuningriik Põhja-Iirimaa osas samadel alustel

a) teha sõltumatule asutusele ülesandeks määrata kindlaks võrdne ja mittediskrimineeriv juurdepääs infrastruktuurile, nagu on ette nähtud artikli 7 lõike 1 esimeses lõigus, kuivõrd kõnealune artikkel kohustab liikmesriike looma sõltumatuid asutusi artikli 7 lõikes 2 osutatud ülesannete täitmiseks;

b) kohaldada nõudeid, mis on sätestatud artiklis 27, artikli 29 lõikes 2, artiklites 38, 39 ja 42, artikli 46 lõikes 4, artikli 46 lõikes 6, artiklis 47, artikli 49 lõikes 3, artiklites 50–53, 55 ja 56, tingimusel et infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamise või kasutustasude määramise otsuste peale on võimalik esitada kaebus sõltumatule asutusele, kui raudteeveo-ettevõtja seda kirjalikult nõuab, ning kõnealune sõltumatu asutus teeb otsuse kahe kuu jooksul alates kogu vajaliku teabe esitamisest ning tema otsust on võimalik kohtus vaidlustada.

2. Kui mitu artikli 17 kohaselt tegevusluba omavat raudteeveo-ettevõtjat või Iirimaa ja Põhja-Iirimaa puhul sel moel mujal tegevusloa saanud raudteeveo-ettevõtja esitab ametliku taotluse osutada konkureerivaid raudteeveoteenuseid Iirimaa või Põhja-Iirimaa territooriumil, territooriumile või territooriumilt, otsustatakse kõnealuse erandi kohaldamise jätkamine kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Lõikes 1 osutatud erandit ei kohaldata, kui Iirimaal või Põhja-Iirimaal raudteeveoteenuseid osutav raudteeveo-ettevõtja esitab ametliku taotluse osutada raudteeveoteenuseid mõne muu liikmesriigi territooriumil, territooriumile või territooriumilt, välja arvatud Iirimaa Põhja-Iirimaal raudteeveoteenuseid osutava raudteeveo-ettevõtja puhul või Ühendkuningriigid Iirimaal raudteeveoteenuseid osutava raudteeveo-ettevõtja puhul.

([1]) ELT L 134, 30.4.2004, lk 1.

▼B

Aasta jooksul alates kas käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud otsuse saamisest või käesoleva lõike teises lõigus osutatud ametliku taotluse esitamisest võtavad asjaomased liikmesriigid (Iirimaa või Ühendkuningriik Põhja-Iirimaa osas) vastu õigusaktid lõikes 1 osutatud artiklite rakendamiseks.

3. Lõikes 1 osutatud erandit võib uuendada kuni viieaastaste ajavahemike kaupa. Hiljemalt 12 kuu jooksul enne erandi kehtivusaja möödumist võib kõnealust erandit kasutav liikmesriik esitada komisjonile taotluse erandi uuendamiseks. Iga sellist taotlust põhjendatakse. Komisjon vaatab sellise taotluse läbi ja teeb otsuse kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega. Kõnealust menetlust kohaldatakse kõikide taotlusega seotud otsuste suhtes.

Komisjon võtab otsuse tegemisel arvesse geopoliitilise olukorra arengut ja erandi uuendamist taotlenud liikmesriigi territooriumil, territooriumile või territooriumilt toimuvate raudteevedude arengut.

Artikkel 60

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 20 lõikes 5, artikli 35 lõikes 3, artikli 43 lõikes 2 ja artikli 56 lõikes 13 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 15. detsember 2012. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist uuendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite, tehes seda hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 20 lõikes 5, artikli 35 lõikes 3, artikli 43 lõikes 2 ja artikli 56 lõikes 13 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

5. Artikli 20 lõike 5, artikli 35 lõike 3, artikli 43 lõike 2 ja artikli 56 lõike 13 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

▼B

Artikkel 61

Kohaldatavad meetmed

Komisjon kontrollib liikmesriigi või reguleeriva asutuse taotlusel või omal algatusel 12 kuu jooksul erimeetmete võtmisest erimeetmeid, mida siseriiklikud asutused on võtnud käesoleva direktiivi kohaldamiseks ja mis käsitlevad raudteeinfrastruktuurile ja teenustele juurdepääsu tingimusi, raudteeveo-ettevõtjatele tegevuslubade andmist, infrastruktuuri kasutustasude määramist ning läbilaskevõime jaotamist. Komisjon teeb nelja kuu jooksul alates vastava taotluse saamisest artikli 62 lõikes 2 osutatud menetluse korras otsuse, kas asjaomase meetme kohaldamist võib jätkata.

Artikkel 62

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.

3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5. Kui komitee artikli 10 lõike 4, artikli 11 lõike 4, artikli 12 lõike 5, artikli 13 lõike 9, artikli 17 lõike 5, artikli 31 lõigete 3 ja 5, artikli 32 lõike 4 ja artikli 57 lõike 8 kohaselt vastu võetava rakendusakti eelnõu kohta arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Artikkel 63

Aruanne

▼M1

1. Komisjon hindab 31. detsembriks 2024 käesoleva direktiivi mõju raudteesektorile ja esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele aruande direktiivi rakendamise kohta.

Eelkõige hinnatakse aruandes kiirrongiteenuste arengut ja diskrimineeriva tegevuse olemasolu seoses juurdepääsuga kiirraudteedele. Komisjon kaalub, kas on vaja esitada seadusandliku akti ettepanekut.

Samaks kuupäevaks hindab komisjon, kas seoses vertikaalselt integreeritud ettevõtja osaks olevate raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjatega esineb endiselt diskrimineerivat tegevust või muid konkurentsimoonutusi. Komisjon esitab asjakohasel juhul seadusandliku akti ettepaneku.

▼B

2. Reguleerivate asutuste võrgustiku kaudu saadud kogemuste põhjal esitab komisjon hiljemalt 16. detsember 2014 Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele aruande reguleerivate asutuste vahelise koostöö kohta.

▼B

Komisjon esitab vajaduse korral ettepaneku täiendavate meetmete kohta, et tagada terviklikum regulatiivne järelevalve Euroopa raudteeturu üle, eriti rahvusvaheliste teenuste puhul. Sel eesmärgil kaalutakse vajaduse korral ka seadusandlikke meetmeid.

Artikkel 64

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks, sealhulgas ettevõtjate, käitajate, taotlejate, asutuste ja muude asjaomaste üksuste vastavusseviimiseks, vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 16. juuni 2015. Liikmesriigid edastavad nende sätete teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need sätted vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad nad märkuse, mille kohaselt kehtivates õigus- ja haldusnormides tehtud viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiividele käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi ja märkuse sõnastuse näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastu võetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Käesoleva direktiivi II ja IV peatüki ülevõtmise ja rakendamise kohustust ei kohaldata Küprose ega Malta suhtes seni, kuni nende territooriumil puudub raudteesüsteem.

Artikkel 65

Kehtetuks tunnistamine

Direktiivid 91/440/EMÜ, 95/18/EÜ ja 2001/14/EÜ, mida on muudetud IX lisa A osas loetletud direktiividega, ►C1 tunnistatakse kehtetuks alates 17. juunist 2015, ◄ ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi IX lisa B osas nimetatud direktiivide siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtpäevade suhtes.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiividele käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ning neid loetakse vastavalt X lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 66

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 67

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

▼B

I LISA

RAUDTEEINFRASTRUKTUURI ELEMENTIDE LOETELU

Raudteeinfrastruktuur koosneb järgmistest osadest, tingimusel et need moodustavad osa rööpmestikust, k.a haruteed, kuid v.a raudteed, mis asuvad tehnohoolduspunktides ja veduri- või vagunidepoodes, ja eraraudteed:

— raudteemaa;

— rööbastee ja muldkeha, eelkõige mulded, süvendid, veeviimarid, rennid, truubid, tugiseinad, taimed mulde nõlvade kaitseks jne; reisi- ja kaubaplatvormid, seahulgas reisi- ja kaubajaamad; teepeenrad ja jalgteed; piirded, hekid ja tarad; tulekaitsevööndid; seadmed pöörangute, ristmete jne soojendamiseks; lumeväravad;

— tehnorajatised: sillad, truubid ja muud ülesõidusillad, tunnelid, kaetud süvendid ja muud ülekäigutunnelid; tugiseinad ja rajatised kaitseks laviinide, langevate kivide jne eest;

— raudteeületuskohad, k.a maanteeliikluse ohutuse tagamise seadmed;

— pealisehitis, eriti: rööpad, riströöpad ja kontrarööpad; liiprid ja teetõkkeseadmed, rööpmestiku väiksemad tarvikud, ballast, k.a kivikillustik ja liiv; pöörangud, ristmed jne; pöördesillad ja teisaldussillad (v.a need, mis teenindavad ainult vedureid);

— juurdepääsuteed reisijatele ja kaupadele, k.a juurdepääsu võimaldavad sõiduteed ja juurdepääs jalgsi saabuvatele või lahkuvatele reisijatele;

— jaamavahe, jaamade ja sorteerimisjaamade ohutus-, signalisatsiooni- ja telekommunikatsiooniseadmed, k.a elektrivarustusseadmed signaliseerimiseks ja telekommunikatsiooniks; ehitised sellistele seadmetele; vaguniaeglustid;

— valgustusseadmed liikluse toimimiseks ja ohutuse tagamiseks;

— kontaktvõrgustik: alajaamad, alajaamade ja kontaktjuhtmete vahelised toitekaablid, õhuliinid ja mastid; toiterööpad;

— infrastruktuuriüksuse kasutatavad ehitised, k.a transporditasude kogumiseks kasutatavad rajatiste osad.

▼B

II LISA

RAUDTEEVEO-ETTEVÕTJATELE OSUTATAVAD TEENUSED

(osutatud artiklis 13)

1. Minimaalne juurdepääsupakett sisaldab järgmist:

   a) raudteeinfrastruktuuri läbilaskevõime taotluste käsitlemine;

   b) õigus kasutada eraldatud läbilaskevõimet;

   c) raudteeinfrastruktuuri, sealhulgas pöörangute ja haruteede kasutamine;

   d) liikluskorraldus, sealhulgas signaalimine, suunamine, dispetšjuhtimine ja side ning teabe andmine rongi liikumise kohta;

   e) elektrikontaktvõrgustiku kasutamine kohtades, kus see on võimalik;

   f) muu teave, mida on tarvis selle teenuse osutamiseks, mille jaoks läbilaskevõime on jaotatud.

2. Juurdepääs, sealhulgas rööbasteele, antakse järgmistele olemasolevatele teenindusrajatistele ning nendes rajatistes osutatavatele teenustele:

   a) jaamad, jaamahooned ja muud rajatised reisijate jaoks, sealhulgas reisiteabe tablood ja sobivalt paigutatud piletikassad;

   b) kaubajaamad;

   c) sorteerimisjaamad ja rongide koostamise rajatised, sealhulgas manööverdusrajatised;

   d) ladustusteed;

   e) hooldusrajatised, välja arvatud hooldusrajatised, milles tehakse baashooldust kiirrongidele või muudele erirajatisi vajavatele veeremi liikidele;

   f) muud tehnorajatised, sealhulgas puhastus- ja pesuhooned;

   g) raudteealase tegevusega seotud mere- ja siseveesadamate rajatised;

   h) hädaabi osutamise rajatised;

   i) kütuse tankimise rajatised ja neis hoitava kütuse tarnimine, mille eest makstav tasu näidatakse arvel eraldi.

3. Lisateenused võivad hõlmata järgmist:

   a) veoelektri kasutamine, mille eest makstav tasu näidatakse arvel elektri kontaktvõrgustiku kasutustasust eraldi, ilma et sellega piirataks direktiivi 2009/72/EÜ kohaldamist;

   b) reisirongide eelsoojendus;

   c) erilepingud:

      — ohtlike kaupade veo juhtimiseks,

      — abi osutamiseks erirongide liiklemisel.

▼B

4. Abiteenused võivad hõlmata järgmist:

a) juurdepääs sidevõrgustikule;

b) täiendava teabe andmine;

c) veeremi tehnokontroll;

d) piletimüügiteenused jaamahoonetes;

e) baashoolduse teenus, mida osutatakse kiirrongide või muude erirajatisi vajavate veeremi liikide jaoks mõeldud hooldusrajatises.

▼B

III LISA

FINANTSSUUTLIKKUS

(osutatud artiklis 20)

Tegevusluba taotleva ettevõtja poolt kooskõlas artikliga 20 esitatav teave hõlmab järgmisi aspekte:

a) kasutusel olevad vahendid, kaasa arvatud pangakonto saldo, tagatisena lubatud arvelduskrediidid ja laenud;

b) tagatisena kasutusel olevad vahendid ja varad;

c) käibekapital;

d) asjakohased kulud, kaasa arvatud sõidukite, maa, hoonete, seadeldiste ja veeremi soetamise kulud;

e) maksud ettevõtja varalt;

f) tasutud maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed.

▼B

IV LISA

VÕRGUSTIKU TEADAANDE SISU

(osutatud artiklis 27)

Artiklis 27 osutatud võrgustiku teadaanne sisaldab järgmist teavet.

1. Jagu, milles kirjeldatakse raudteeveo-ettevõtjatele pakutava infrastruktuuri omadusi ning sellele juurdepääsu tingimusi. Selles jaos esitatav teave viiakse igal aastal kooskõlla direktiivi 2008/57/EÜ artikli 35 kohaselt avaldatavate raudteeinfrastruktuuriregistritega või osutatakse neile registritele.

2. Jagu kasutustasu määramise põhimõtete ja tariifide kohta. See hõlmab nõuetekohaseid üksikasju kasutustasude määramise skeemi kohta, piisavat teavet kasutustasude kohta ning ka muud asjakohast teavet seoses juurdepääsuga II lisas loetletud üksnes ühe teenuse osutaja poolt pakutavatele teenustele. Selles esitatakse üksikasjalik teave artiklite 31–36 kohaldamise meetodite, eeskirjade ja vajaduse korral graafikute kohta nii kulude kui ka tasude puhul. See sisaldab teavet kasutustasude muutmise kohta, mis on juba otsustatud või mida kavandatakse järgmisel viiel aastal, kui selline teave on kättesaadav.

3. Jagu läbilaskevõime jaotamise põhimõtete ja kriteeriumide kohta. Selles sätestatakse põhinäitajad raudteeveo-ettevõtjatele pakutava infrastruktuuri läbilaskevõime ning selle kasutuspiirangute kohta, sealhulgas eeldatav hooldusteks vajalik läbilaskevõime. Selles sätestatakse ka läbilaskevõime jaotamisega seotud menetlus ja tähtajad. See sisaldab läbilaskevõime jaotamismenetluses kasutatavaid konkreetseid kriteeriume, eelkõige:

   a) menetlust, mida kasutades taotlejad saavad raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjalt läbilaskevõimet taotleda;

   b) taotlejate suhtes kehtivaid nõudeid;

   c) taotlemise ja jaotamise ajakava ning menetlust, mida järgitakse ajakava kohta teabe taotlemisel, ning menetlust kavandatud ja erakorraliste hooldustööde ajakava koostamiseks;

   d) kooskõlastamismenetlust reguleerivaid põhimõtteid ja selle menetluse raames kättesaadavaks tehtavat vaidluste lahendamise süsteemi;

   e) infrastruktuuri ülekoormuse korral kasutatavat menetlust ja kriteeriume;

   f) üksikasjalikke andmeid infrastruktuuri kasutuspiirangute kohta;

   g) tingimusi, mille alusel võetakse jaotamismenetluses eelistuste määratlemiseks arvesse varasemat läbilaskevõime ärakasutamist.

   See sisaldab üksikasjalikke andmeid meetmete kohta, mida võetakse kaubaveoteenuste, rahvusvaheliste vedude ning *ad hoc*-menetluse alla kuuluvate taotluste nõuetekohaseks käsitlemiseks. See sisaldab läbilaskevõime taotluste vormi. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja avaldab ka üksikasjaliku teabe rahvusvaheliste rongiliinide jaotusmenetluse kohta.

4. Jagu, mis sisaldab teavet käesoleva direktiivi artiklis 25 osutatud tegevusloa taotluse kohta ja direktiivi 2004/49/EÜ kohaselt väljastatud ohutuslubade kohta või viidet veebisaidile, millel selline teave on tasuta kättesaadav elektroonilises vormingus.

▼B

5. Jagu, mis sisaldab teavet vaidluste lahendamise menetluse ja kaebuste esitamise kohta seoses juurdepääsuga raudteeinfrastruktuurile ja teenustele ning artikli 35 kohasele tulemuslikkuse kavale.

6. Jagu, mis sisaldab teavet II lisas osutatud teenindusrajatistele juurdepääsu ja sellekohase kasutustasu määramise kohta. Käitajad, kelle teenindusrajatisi raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad ei kontrolli, esitavad teabe rajatisele juurdepääsu ja teenuste osutamise eest makstavate kasutustasude kohta, ning võrgustiku teadaandesse lisamiseks teabe juurdepääsu tehniliste tingimuste kohta või viite veebisaidile, millel selline teave on tasuta kättesaadav elektroonilises vormingus.

7. Artikli 42 kohaselt sõlmitava raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ning taotleja vahelise raamkokkuleppe näidis.

▼B

V LISA

PÄDEVATE ASUTUSTE JA RAUDTEEINFRASTRUKTUURI-ETTEVÕTJATE VAHELISTE LEPINGUTE PÕHIMÕTTED JA PARAMEETRID

(osutatud artiklis 30)

Lepingus täpsustatakse artikli 30 sätteid ja leping sisaldab vähemalt järgmisi elemente:

1) lepingu reguleerimisala seoses infrastruktuuri ja teenindusrajatistega, mis on struktureeritud kooskõlas II lisaga. See hõlmab infrastruktuuri haldamise kõiki aspekte, sh juba kasutatava infrastruktuuri hooldust ja uuendamist. Vajaduse korral võib see hõlmata ka uue infrastruktuuri ehitamist;

2) II lisas loetletud infrastruktuuriteenuste, hoolduse ja uuendamise ning kuhjunud tegemata hooldustööde ja uuendamise eest tehtavate maksete või nende jaoks eraldatavate vahendite struktuur. Vajaduse korral võib see hõlmata ka uuele infrastruktuurile eraldatavate maksete või vahendite struktuuri;

3) kasutajakesksed tulemuslikkuse eesmärgid, mis esitatakse järgmisi elemente hõlmavate näitajate ja kvaliteedikriteeriumide kujul:

   a) rongiliikluse tulemuslikkus, näiteks rongiliini kiiruse ja töökindluse seisukohast, ja tarbijate rahulolu;

   b) võrgustiku läbilaskevõime;

   c) varahaldus;

   d) tegevuse maht;

   e) ohutustase ja

   f) keskkonnakaitse;

4) võimalike kuhjunud tegemata hooldustööde maksumus ning varad, mille kasutamine lõpetatakse järk-järgult ja millega seetõttu kaasnevad erinevad finantsvood;

5) artikli 30 lõikes 1 osutatud stiimulid, välja arvatud sellised stiimulid, mida kohaldatakse artikli 30 lõike 3 kohaste reguleerivate meetmete abil;

6) raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja esitatava teabega seotud miinimumnõuded, mida kohaldatakse sisu ja aruande esitamise sageduse ning sealhulgas igal aastal avaldatava teabe suhtes;

7) lepingu kokkuleppeline kestus, mis asjakohastel juhtudel on ajaliselt ühtlustatud ja kooskõlas raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja äriplaani kestusega, ning liikmesriigi kehtestatud kasutustasude määramise raamistik ja eeskirjad;

8) eeskirjad oluliste tegevushäirete ja hädaolukorra kõrvaldamiseks, mis hõlmavad hädaolukorra lahendamise plaani, lepingu varajast lõpetamist ja kasutajate õigeaegset teavitamist;

9) parandusmeetmed, mida võetakse juhul, kui üks osaline rikub lepingulisi kohustusi, või riiklike vahendite kättesaadavust mõjutavates eriolukordades. See hõlmab uute läbirääkimiste ja lepingu varajase lõpetamise tingimusi ja menetlust.

▼B

VI LISA

RAUDTEEINFRASTRUKTUURI KULUDE JA KASUTUSTASUDEGA SEOTUD NÕUDED

(osutatud artikli 32 lõikes 1 ja artiklis 35)

1. Kui raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja koostab turusegmentide loetelu eesmärgiga kehtestada kasutustasude süsteemis lisatasusid vastavalt artikli 32 lõikele 1, võtab ta arvesse vähemalt järgmiseid segmendipaare:

   a) reisijateveo teenused/kaubaveoteenused;

   b) ohtlike kaupu vedavad rongid/muud kaubarongid;

   c) riigisisesed teenused/rahvusvahelised teenused;

   d) kombineeritud veod/otseveod rongiga;

   e) reisijateveo linnaliin või piirkondlik liin/linnadevaheline liin;

   f) marsruutrongid/kogumisrongid;

   g) regulaarne rongiteenus/mitteregulaarne rongiteenus.

2. Artiklis 35 osutatud tulemuslikkuse kava puhul lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

   a) selleks et saavutada toimivuse kokkulepitud tase ja mitte seada ohtu teenuse elujõulisust, lepib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja taotlejatega kokku tulemuslikkuse kava põhiparameetrites, eelkõige viivituste maksumuses, tulemuslikkuse kava kohaste tasumisele kuuluvate maksete künnistes, mida kohaldatakse raudteeveo-ettevõtja nii üksikute kui ka kõigi rongiliinide suhtes teatava aja jooksul;

   b) raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja teavitab raudteeveo-ettevõtjaid viivituste arvutamise aluseks olevast liiklusgraafikust vähemalt viis päeva enne rongi liikumist. Vääramatu jõu või liiklusgraafiku hilisema muutmise korral võib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja kehtestada lühema teavitusaja;

   c) kõik viivitused jagatakse ühte järgmisse klassi ja alaklassi:

      1. raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja poolne käitamise/kavandamise juhtimine;

      1.1. liiklusgraafiku koostamine;

      1.2. rongi koostamine;

      1.3. tegevusega seotud vead;

      1.4. eelisõigust käsitlevate eeskirjade vale kohaldamine;

      1.5. personal;

      1.6. muud põhjused;

      2. raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja infrastruktuurirajatised;

      2.1. signaalimiseks kasutatavad rajatised;

      2.2. signaalimiseks kasutatavad rajatised raudteeülesõidukohal;

      2.3. telekommunikatsiooniseadmed;

      2.4. toiteplokid;

▼B

2.5. rööbastee;

2.6. struktuurid;

2.7. personal;

2.8. muud põhjused;

3. raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjast tingitud tsiviilehituslikud põhjused;

3.1. korralised ehitustööd;

3.2. eeskirjade eiramine ehitustööde tegemisel;

3.3. defektsest rööbasteest tulenev kiirusepiirang;

3.4. muud põhjused;

4. teistest raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjatest tulenevad põhjused;

4.1. eelmisest raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjast tulenevad põhjused;

4.2. järgmisest raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjast tulenevad põhjused;

5. raudteeveo-ettevõtjast tulenevad ärilised põhjused;

5.1. peatumisaja ületamine;

5.2. raudteeveo-ettevõtja taotlus;

5.3. laadimistööd;

5.4. eeskirjade eiramine laadimisel;

5.5. rongi äriline ettevalmistamine;

5.6. personal;

5.7. muud põhjused;

6. raudteeveo-ettevõtja veerem;

6.1. graafiku kavandamine/ümberkorraldamine;

6.2. rongi koostamine raudteeveo-ettevõtja poolt;

6.3. reisivagunitega seotud probleemid (reisijatevedu);

6.4. vagunitega seotud probleemid (kaubavedu);

6.5. raudteeveeremite, vedurite ja mootorvagunitega seotud probleemid;

6.6. personal;

6.7. muud põhjused;

7. teistest raudteeveo-ettevõtjatest tulenevad põhjused;

7.1. järgmisest raudteeveo-ettevõtjast tulenevad põhjused;

7.2. eelmisest raudteeveo-ettevõtjast tulenevad põhjused;

8. välised põhjused, mis ei tulene raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjast ega raudteeveo-ettevõtjast;

8.1. streik;

8.2. haldusformaalsused;

8.3. väline mõju;

8.4. ilmastikust ja loodusest tingitud põhjused;

8.5. järgmise võrgustiku välistest tingimustest tulenev viivitus;

8.6. muud põhjused;

9. teisesed põhjused, mis ei tulene raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjast ega raudteeveo-ettevõtjast;

9.1. ohtlikud vahejuhtumid, õnnetused ja ohud;

▼B

9.2. sama rongi hilinemisest tingitud rööbastee hõivatus;

9.3. mõne teise rongi hilinemisest tingitud rööbastee hõivatus;

9.4. ümberpööramine;

9.5. ühendus;

9.6. täiendava uurimise vajadus;

d) võimaluse korral omistatakse viivitused ühele organisatsioonile, võttes arvesse nii häire põhjustamise eest vastutuse võtmist kui ka võimet taastada tavapärased liiklusolud;

e) maksete arvutamisel võetakse arvesse samalaadsete täpsusnõuetega rongiteenuste keskmisi viivitusi;

f) raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja teatab raudteeveo-ettevõtjatele võimalikult kiiresti tulemuslikkuse kava kohaste maksete arvutuse. Selle arvutuse tegemisel võetakse arvesse kõiki maksimaalselt ühe kuu jooksul hilinenud ronge;

g) ilma et see piiraks kehtivate kaebemenetluste ning artikli 56 sätete kohaldamist, tehakse tulemuslikkuse kavaga seotud vaidluste korral kättesaadavaks vaidluste lahendamise süsteem, et kõnealused vaidlused kiiresti lahendada. Nimetatud vaidluste lahendamise süsteem on kõigi asjaomaste poolte suhtes erapooletu. Kõnealuse süsteemi kohaldamisel tehakse otsus hiljemalt kümne tööpäeva jooksul;

h) kord aastas avaldavad raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad raudteeveo-ettevõtjatele osutatava teenuse keskmise aastase toimimise taseme, võttes aluseks tulemuslikkuse kavas kokku lepitud põhiparameetrid.

▼M2

VII LISA

JAOTAMISGRAAFIK

(osutatud artiklis 43)

1) Liiklusgraafik kehtestatakse üks kord kalendriaastas.

2) Liiklusgraafikut muudetakse detsembrikuu teise laupäeva kesköö l. Kui kohandus tehakse pärast talve, et võtta vajaduse korral eelkõige arvesse piirkondliku reisiliikluse graafiku muudatusi, tehakse seda juunikuu teise laupäeva kesköö l ning nimetatud kuupäevade vahelisel ajal selliste ajavahemikega, nagu vaja. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad võivad kokku leppida muid kuupäevi ning teavitavad komisjoni, kui see võiks mõjutada rahvusvahelist liiklust.

3) Liiklusgraafikusse lisatava läbilaskevõime taotluste vastuvõtmise tähtpäev ei ole varasem kui 12 kuud enne kõnealuse liiklusgraafiku muutmist. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja kaalub ka pärast seda tähtpäeva saadud taotlusi.

4) Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad tagavad, et hiljemalt 11 kuud enne liiklusgraafiku muutmist on koostöös teiste asjaomaste raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjatega kehtestatud esialgsed rahvusvahelised rongiliinid. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad tagavad, et edasise menetluse käigus järgitakse neid võimalikult suurel määral.

5) Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja koostab liiklusgraafiku kavandi ja avaldab selle hiljemalt neli kuud pärast punktis 3 osutatud tähtpäeva.

6) Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja teeb otsuse pärast punktis 3 osutatud tähtpäeva saadud taotluste kohta kooskõlas võrgustiku teadaandes avaldatud menetlusega.

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja võib eraldatud rongiliini muuta, kui see on vajalik kõikide rongiliini taotluste parima ühildumise tagamiseks ja kui selle kiidab heaks taotleja, kellele asjaomane rongiliin eraldati. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ajakohastab liiklusgraafiku kavandi hiljemalt üks kuu enne liiklusgraafiku muutmist, et lisada kõik pärast punktis 3 osutatud tähtpäeva eraldatud rongiliinid.

7) Kui ühest võrgustikust teise liikuv rong hilineb eeldatavalt kuni 10 tundi ja alates 14. detsembrist 2019 kuni 18 tundi, ei käsita teise võrgustiku raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja asjaomast rongiliini tühistatuna ega taotle eraldamist teise rongiliini jaoks, kaasa arvatud juhul, kui ta otsustab eraldada erineva rongiliini, välja arvatud juhul, kui taotleja teatab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjale, et ta ei läbi teist võrgustikku. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja teatab viivitamata taotlejale ajakohastatud või uue rongiliini, kaasa arvatud kõnealuse rongiliini numbri ja tühistatud rongiliini numbri vahelise seose, juhul kui need erinevad.

8) Kui rongiliinide läbilaskevõimet piiratakse ajutiselt sellistel põhjustel nagu infrastruktuuritööd ja nendest tulenevad kiiruspiirangud, piirangud teljekoormusele, rongi pikkusele ja kontaktvõrgu kasutusele või ehitusgabariidist tulenevad piirangud (läbilaskevõime piirangud) ja see kestab üle seitsme järjestikuse päeva ning seetõttu tühistatakse, suunatakse ümber või asendatakse muude transpordiliikidega üle 30 % raudteeliini eeldatavast päevasest liiklusmahust, avaldavad asjaomased raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad kõik läbilaskevõime piirangud ja taotlejatega toimunud konsulteerimise esialgsed tulemused esimest korda teadaolevas ulatuses, vähemalt 24 kuud ja teist korda ajakohastatud kujul vähemalt 12 kuud enne asjaomase liiklusgraafiku muutmist.

▼M2

9) Kui läbilaskevõime piirangute mõju ei piirdu ühe võrgustikuga, siis loovad asjaomased raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad ka mehhanismi, et nende piirangute esmakordsel avaldamisel kõnealuseid läbilaskevõime piiranguid ühiselt arutada huvitatud taotlejatega, artikli 40 lõike 1 kohaste raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate ühenduste ja asjaomaste teenindusrajatiste põhikäitajatega, välja arvatud juhul, kui raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad ja taotlejad lepivad kokku, et sellist mehhanismi ei ole vaja. Ühisarutelud on abiks liiklusgraafikute koostamisel, sealhulgas ümbersõidumarsruutide pakkumisel.

10) Läbilaskevõime piirangute esmakordsel avaldamisel vastavalt punktile 8 algatab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja taotlejate ja asjaomaste teenindusrajatiste põhikäitajatega konsultatsiooni läbilaskevõime piirangute kohta. Kui tegevust on vaja vastavalt punktile 11 koordineerida läbilaskevõime piirangute esmakordse ja teistkordse avaldamise vahepeal, konsulteerib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja taotlejate ja asjaomaste teenindusrajatiste põhikäitajatega teist korda kõnealuse koordineerimise lõpu ja läbilaskevõime piirangute teistkordse avaldamise vahepeal.

11) Kui läbilaskevõime piirangute mõju ei piirdu ühe võrgustikuga, koordineerivad asjaomased raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad, seal hulgas need raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad, keda võib rongide ümbersuunamine mõjutada, omavahel läbilaskevõime piiranguid, mis võivad kaasa tuua tühistamise, ümbersuunamise või muu transpordiliigiga asendamise, enne läbilaskevõime piirangute avaldamist vastavalt punktile 8.

Läbilaskevõime piirangute teistkordse avaldamise eelne koordineerimine tuleb lõpule viia:

a) hiljemalt 18 kuud enne liiklusgraafiku muutmist, kui üle 50 % raudteeliini eeldatavast päevasest liiklusmahust tühistatakse, suunatakse ümber või asendatakse muude transpordiliikidega ja selline olukord kestab üle 30 järjestikuse päeva;

b) hiljemalt 13 kuud ja 15 päeva enne liiklusgraafiku muutmist, kui üle 30 % raudteeliini eeldatavast päevasest liiklusmahust tühistatakse, suunatakse ümber või asendatakse muude transpordiliikidega ja selline olukord kestab üle seitsme järjestikuse päeva;

c) hiljemalt 13 kuud ja 15 päeva enne liiklusgraafiku muutmist, kui üle 50 % raudteeliini eeldatavast päevasest liiklusmahust tühistatakse, suunatakse ümber või asendatakse muude transpordiliikidega ja selline olukord kestab kuni seitse järjestikust päeva.

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad kutsuvad vajaduse korral koordineerimises osalema asjaomastel liinidel tegutsevad taotlejad ja asjaomaste teenindusrajatiste põhikäitajad.

12) Selliste kuni seitse päeva kestvate läbilaskevõime piirangute puhul, mida ei ole vaja punkti 8 kohaselt avaldada ning mille puhul üle 10 % raudteeliini eeldatavast päevasest liiklusmahust tühistatakse, suunatakse ümber või asendatakse muude transpordiliikidega ja mis leiavad aset järgmise liiklusgraafikuperioodi jooksul ja millest raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja saab teada hiljemalt 6 kuud ja 15 päeva enne liiklusgraafiku muutmist, konsulteerib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja asjaomaste taotlejatega läbilaskevõime kavandatavate piirangute üle ja edastab läbilaskevõime ajakohastatud piirangud vähemalt neli kuud enne liiklusgraafiku muutmist. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja esitab üksikasjad pakutavate rongiliinide kohta reisirongide puhul hiljemalt neli kuud ja kaubarongide puhul hiljemalt üks kuu enne läbilaskevõime piirangute algust, välja arvatud juhul, kui raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ja asjaomased taotlejad lepivad kokku lühemas etteteatamisajas.

▼M2

13) Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja võib otsustada kohaldada rangemaid läbilaskevõime piirangute künniseid, võttes aluseks käesolevas lisas osutatud eeldatavast liiklusmahu määrast väiksema määra või lühema kestuse, või ta võib kohaldada lisaks käesolevas lisas osutatud kriteeriumidele täiendavaid kriteeriume lähtuvalt taotlejate ja rajatiste käitajatega peetud konsultatsioonidest. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad avaldavad oma võrgustiku teadaannetes künnised ja kriteeriumid läbilaskevõime piirangute koondamise kohta vastavalt IV lisa punktile 3.

14) Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja võib otsustada punktides 8–12 osutatud perioode mitte kohaldada, kui läbilaskevõimet piiratakse rongide ohutu käitamise tagamiseks, kui piirangu ajastus ei sõltu raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjast või kui kõnealuste perioodide järgimine ei oleks majanduslikult mõttekas või kahjustaks vara põhjendamatult, võttes arvesse vara kasutusiga või seisukorda, või kui kõik asjaomased taotlejad sellega nõustuvad. Sel juhul ja muude selliste läbilaskevõime piirangute puhul, milles ei tule konsulteerida käesoleva lisa muude sätete kohaselt, konsulteerib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja asjaomaste taotlejate ja asjaomaste teenindusrajatiste põhikäitajatega viivitamata.

15) Kui raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja tegutseb vastavalt punktile 8, 12 või 14, esitab ta järgmise teabe:

a) kavandatav päev;

b) päevaaeg ja, niipea kui see on võimalik kindlaks määrata, läbilaskevõime piirangu algus- ja lõppkellaaeg;

c) piiranguga hõlmatud raudteeliini lõik ja

d) vajaduse korral ümbersõiduliinide läbilaskevõime.

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja avaldab kõnealuse teabe või lingi sellele võrgustiku teadaandes, nagu on sätestatud IV lisa punktis 3. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ajakohastab seda teavet.

16) Kui läbilaskevõime piirangud kestavad vähemalt 30 järjestikust päeva ja mõjutavad rohkem kui 50 % raudteeliini eeldatavast liiklusmahust, peab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja taotlejatele vastava taotluse korral esitama kooskõlastamise esimeses voorus võrdluse, milles näidatakse vähemalt kahe läbilaskevõime piiramise alternatiivi tingimusi. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja koostab need alternatiivid koos taotlejatega ja võtab aluseks teabe, mille taotlejad taotlemise ajal esitasid.

Võrdlus sisaldab iga alternatiivi puhul vähemalt järgmist:

a) läbilaskevõime piirangu kestus;

b) ligikaudsed makstavad infrastruktuuritasud;

c) ümbersõiduliinide saadaolev läbilaskevõime;

d) olemasolevad alternatiivsed marsruudid;

e) ligikaudsed sõiduajad.

Enne läbilaskevõime piiramise alternatiivide vahel valimist konsulteerib raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja huvitatud taotlejatega ning võtab arvesse alternatiivide mõju kõnealustele taotlejatele ja teenuste kasutajatele.

17) Kui läbilaskevõime piirangud kestavad üle 30 järjestikuse päeva ja mõjutavad rohkem kui 50 % raudteeliini eeldatavast liiklusmahust, kehtestab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja kriteeriumid selle kohta, millised iga liiki teenust osutavad rongid tuleks ümber suunata, võttes arvesse taotleja ärilisi ja talitluslikke piiranguid, välja arvatud juhul, kui need talituslikud piirangud tulenevad taotleja juhtimis- või korralduslikest otsustest, ilma et see mõjutaks

▼M2

eesmärki vähendada raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja kulutusi vastavalt artikli 30 lõikele 1. Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja avaldab võrgustiku teadeandes need kriteeriumid koos allesjäänud läbilaskevõime esialgse jaotusega eri liiki rongiteenuste vahel, kui ta tegutseb punkti 8 kohaselt. Pärast konsulteerimise lõppu ja ilma et see mõjutaks raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja IV lisa punkti 3 kohaste kohustuste täitmist, esitab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja asjaomastele raudteeveo-ettevõtjatele taotlejate tagasisidest lähtuvalt allesjäänud läbilaskevõime ligikaudse jaotuse veoteenuse liigi kaupa.

▼B

VIII LISA

REGULEERIVALE ASUTUSELE NÕUDMISEL ESITATAV RAAMATUPIDAMISARVESTUS

(osutatud artikli 56 lõikes 12)

1. Raamatupidamisarvestuste lahusus:

   a) eraldi kasumiaruanded ja bilansid kaubaveo, reisijateveo ja infrastruktuuri majandamise kohta;

   b) põhjalik teave avaliku sektori vahendite ja muude hüvitiste üksikute allikate ja kasutamise kohta läbipaistvalt ja üksikasjalikult, sealhulgas põhjalik ülevaade äriühingu rahavoogudest, et saaks kindlaks teha, kuidas on kasutatud avaliku sektori kõnealuseid vahendeid ja muid hüvitisi;

   c) kooskõlas reguleeriva asutuse nõuetega kulu- ja kasuliigid, et oleks võimalik kindlaks teha, kas neid eri tegevusi ristsubsideeriti;

   d) meetod, mida kasutatakse kulude jaotamiseks eri tegevusvaldkondade vahel;

   e) kui reguleeritav ettevõtja on osa kontsernist, kõik ettevõttesiseste maksete üksikasjad.

2. Raudteele juurdepääsu kasutustasude jälgimine:

   a) erinevad kululiigid, eelkõige esitatakse piisavalt teavet eri teenuste või teenusegruppide piirkulude/otseste kulude kohta nii, et infrastruktuuri kasutustasusid oleks võimalik jälgida;

   b) piisav teave, mis võimaldab jälgida teenuste (või teenusegruppide) eest makstud üksikuid kasutustasusid. Reguleeriva asutuse nõudmisel sisaldab see teavet üksikute teenuste mahu, hinna ning sise- ja välisklientidelt saadud kogutulu kohta;

   c) üksikute teenuste (või teenusegruppide) kulu ja tulu, võttes aluseks reguleeriva asutuse nõutava asjakohase kulumeetodi, et teha kindlaks võimalik konkurentsi pärssiv hinnakujundus (ristsubsideerimine, turuvallutuslik hinnakujundus ja liiga kõrge hinna kehtestamine).

3. Finantstulemuslikkuse näitajad:

   a) finantstulemuslikkuse aruanne;

   b) kulude eelarvestuse kokkuvõte;

   c) hoolduskulude eelarvestuse aruanne;

   d) talitluskulude aruanne;

   e) kasumiaruanne;

   f) põhjendavad märkused, millega vajaduse korral täiendatakse ja selgitatakse aruandeid.

▼B

IX LISA

A OSA

KEHTETUKS TUNNISTATUD DIREKTIIVID KOOS MUUDATUSTEGA

(osutatud artiklis 65)

Nõukogu direktiiv 91/440/EMÜ (EÜT L 237, 24.8.1991, lk 25)	
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/12/EÜ (EÜT L 75, 15.3.2001, lk 1)	
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/51/EÜ (ELT L 164, 30.4.2004, lk 164)	
Nõukogu direktiiv 2006/103/EÜ (ELT L 363, 20.12.2006, lk 344)	ainult lisa punkt B
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/58/EÜ (ELT L 315, 3.12.2007, lk 44)	ainult artikkel 1
Nõukogu direktiiv 95/18/EÜ (EÜT L 143, 27.6.1995, lk 70)	
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/13/EÜ (EÜT L 75, 15.3.2001, lk 26)	
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/49/EÜ (ELT L 164, 30.4.2004, lk 44)	ainult artikkel 29
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/14/EÜ (EÜT L 75, 15.3.2001, lk 29)	
Komisjoni otsus 2002/844/EÜ (EÜT L 289, 26.10.2002, lk 30)	
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/49/EÜ (ELT L 164, 30.4.2004, lk 44)	ainult artikkel 30
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/58/EÜ (ELT L 315, 3.12.2007, lk 44)	ainult artikkel 2

B OSA

SISERIIKLIKKU ÕIGUSESSE ÜLEVÕTMISE TÄHTPÄEVAD

(osutatud artiklis 65)

Direktiiv	Ülevõtmise tähtpäev
91/440/EMÜ	1. jaanuar 1993
95/18/EÜ	27. juuni 1997
2001/12/EÜ	15. märts 2003
2001/13/EÜ	15. märts 2003
2001/14/EÜ	15. märts 2003
2004/49/EÜ	30. aprill 2006
2004/51/EÜ	31. detsember 2005
2006/103/EÜ	1. jaanuar 2007
2007/58/EÜ	4. juuni 2009

▼B

X LISA

VASTAVUSTABEL

Direktiiv 91/440/EMÜ	Direktiiv 95/18/EÜ	Direktiiv 2001/14/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 2 lõige 1	Artikli 1 lõige 1	Artikli 1 lõike 1 esimene lõik	Artikli 1 lõige 1
		Artikli 1 lõige 2	Artikli 1 lõige 2
Artikli 2 lõige 2			Artikli 2 lõige 1
	Artikli 1 lõige 2		Artikli 2 lõige 2
		Artikli 1 lõige 3	Artikli 2 lõige 3
			Artikli 2 lõiked 4–9
Artikli 2 lõige 4			Artikli 2 lõige 10
			Artikli 2 lõige 11
Artikkel 3			Artikli 3 punktid 1–8
			Artikli 3 punktid 9–13
	Artikli 2 punktid b ja c		Artikli 3 punktid 14 ja 15
			Artikli 3 punktid 16 ja 17
		Artikkel 2	Artikli 3 punktid 18–28
			Artikli 3 punktid 29 ja 30
Artikkel 4			Artikkel 4
Artikkel 5			Artikli 5 lõiked 1–3
			Artikli 5 lõige 4
Artikli 6 lõiked 1 ja 2			Artikli 6 lõiked 1 ja 2
Artikli 9 lõige 4			Artikli 6 lõige 3
Artikli 6 lõike 1 teine lõik			Artikli 6 lõige 4
Artikli 6 lõige 3 ja II lisa			Artikli 7 lõige 1
		Artikli 4 lõige 2 ja artikli 14 lõige 2	Artikli 7 lõige 2
Artikli 7 lõiked 1, 3 ja 4			Artikli 8 lõiked 1, 2 ja 3
		Artikli 6 lõige 1	Artikli 8 lõige 4

▼B

Direktiiv 91/440/EMÜ	Direktiiv 95/18/EÜ	Direktiiv 2001/14/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 9 lõiked 1 ja 2			Artikli 9 lõiked 1 ja 2
Artikli 10 lõiked 3 ja 3a			Artikli 10 lõiked 1 ja 2
Artikli 10 lõige 3b			Artikli 11 lõiked 1, 2 ja 3
			Artikli 11 lõige 4
Artikli 10 lõiked 3c ja 3e			Artikli 11 lõiked 5 ja 6
Artikli 10 lõige 3f			Artikli 12 lõiked 1–4
			Artikli 12 lõige 5
		Artikkel 5	Artikkel 13
			Artikkel 14
Artikkel 10b			Artikkel 15
	Artikkel 3		Artikkel 16
	Artikli 4 lõiked 1–4		Artikli 17 lõiked 1–4
	Artikkel 5		Artikkel 18
	Artikkel 6		Artikkel 19
	Artikli 7 lõige 1		Artikli 20 lõige 1
	Lisa I jao punkt 1		Artikli 20 lõige 2
			Artikli 20 lõige 3
	Artikkel 8		Artikkel 21
	Artikkel 9		Artikkel 22
	Artikli 4 lõige 5		Artikli 23 lõige 1
	Artikkel 10		Artikli 23 lõiked 2 ja 3
	Artikkel 11		Artikkel 24
	Artikkel 15		Artikkel 25
		Artikli 1 lõike 1 teine lõik	Artikkel 26
		Artikkel 3	Artikkel 27
Artikli 10 lõige 5			Artikkel 28
		Artikli 4 lõige 1 ja lõiked 3–6	Artikkel 29
		Artikli 6 lõiked 2–5	Artikkel 30
		Artikkel 7	Artikkel 31

▼B

Direktiiv 91/440/EMÜ	Direktiiv 95/18/EÜ	Direktiiv 2001/14/EÜ	Käesolev direktiiv
		Artikkel 8	Artikkel 32
		Artikkel 9	Artikkel 33
		Artikkel 10	Artikkel 34
		Artikkel 11	Artikkel 35
		Artikkel 12	Artikkel 36
			Artikkel 37
		Artikkel 13	Artikkel 38
		Artikli 14 lõiked 1 ja 3	Artikkel 39
		Artikkel 15	Artikkel 40
		Artikkel 16	Artikkel 41
		Artikkel 17	Artikkel 42
		Artikkel 18	Artikkel 43
		Artikkel 19	Artikkel 44
		Artikli 20 lõiked 1, 2 ja 3	Artikli 45 lõiked 1, 2 ja 3
			Artikli 45 lõige 4
		Artikli 20 lõige 4	Artikli 45 lõige 5
		Artikkel 21	Artikkel 46
		Artikkel 22	Artikkel 47
		Artikkel 23	Artikkel 48
		Artikkel 24	Artikkel 49
		Artikkel 25	Artikkel 50
		Artikkel 26	Artikkel 51
		Artikkel 27	Artikkel 52
		Artikkel 28	Artikkel 53
		Artikkel 29	Artikkel 54
		Artikli 30 lõige 1	Artikkel 55
		Artikli 30 lõige 2	Artikli 56 lõige 1
		Artikkel 31	Artikkel 57
Artikkel 12			Artikkel 58
Artikkel 14a		Artikli 33 lõiked 1, 2 ja 3	Artikkel 59
			Artikkel 60
		Artikli 34 lõige 2	Artikkel 61

▼B

Direktiiv 91/440/EMÜ	Direktiiv 95/18/EÜ	Direktiiv 2001/14/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 11a		Artikli 35 lõiked 1, 2 ja 3	Artikkel 62
Artikli 10 lõige 9			Artikkel 63
		Artikkel 38	Artikkel 64
			Artikkel 65
	Artikkel 17	Artikkel 39	Artikkel 66
Artikkel 16	Artikkel 18	Artikkel 40	Artikkel 67
			I lisa
		II lisa	II lisa
	Lisa		III lisa
		I lisa	IV lisa
			V lisa
			VI lisa
		III lisa	VII lisa
			VIII lisa